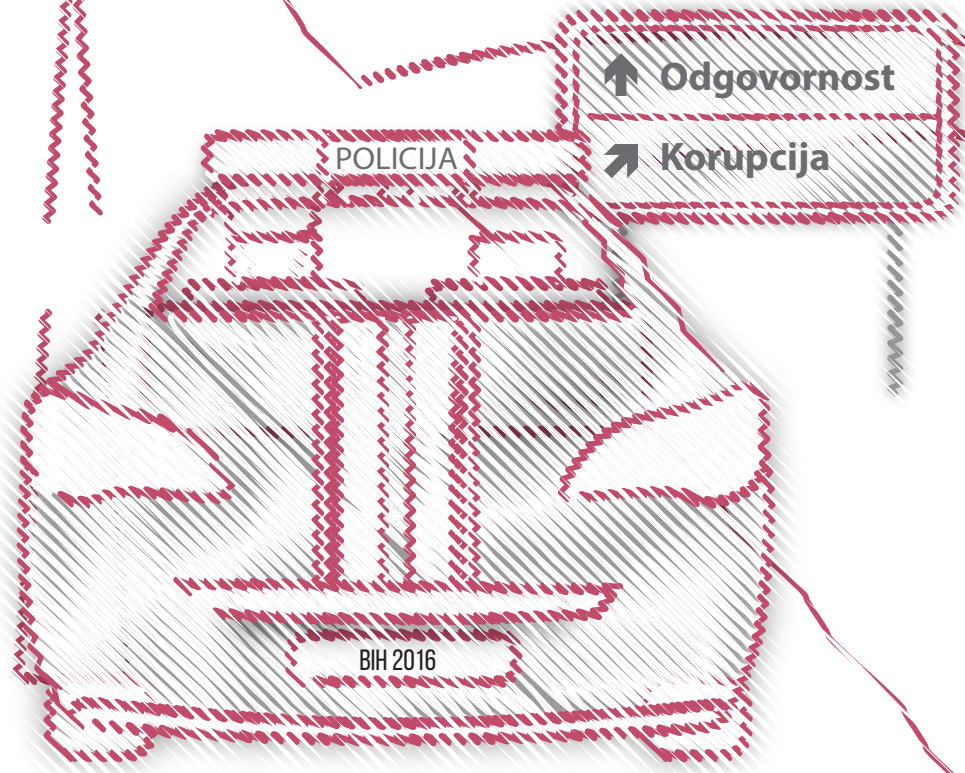

Program Evropske unije „Podrška civilnom društvu“
za mreže organizacija civilnog društva

PROCJENA INTEGRITETA POLICIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Izveštaj je objavljen uz
podršku Evropske unije.

POINTPULSE
WESTERN BALKANS PULSE FOR POLICE INTEGRITY AND TRUST

PROCJENA INTEGRITETA POLICIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

IZDAVAČ

Centar za sigurnosne studije
Branilaca Sarajeva 13, Sarajevo
Tel: +387 33 262 455
Email: info@css.ba
www.css.ba
www.pointpulse.net

AUTORKA

Mirela Hodović

UREDNICI

Saša Đorđević, Denis Hadžović

DIZAJN I PRELOM

DTP Studio

O IZVJEŠTAJU

Izveštaj je objavljen u okviru projekta „Puls integriteta i poverenja u policije na Zapadnom Balkanu: POINTPULS“. Projekat podržava Evropska unija kroz program „Podsticanje civilnog društva“ za mreže organizacija civilnog društva u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA). Za sadržaj izveštaja odgovoran je isključivo Centar za sigurnosne studije i iskazani stavovi u ovom dokumentu nisu nužno stavovi Evropske unije.

O POINTPULS MREŽI

Sedam organizacija civilnog društva iz regiona okupilo se u mrežu POINTPULS radi promocije integriteta i povećanja povjerenja građana u policiju na Zapadnom Balkanu. Mrežu čine Analytica iz Skoplja, Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP) i Balkanska istraživačka mreža (BIRN) iz Beograda, Centar za sigurnosne studije (CSS) iz Sarajeva, Institut Alternativa (IA) iz Podgorice, Institut za demokratiju i medijaciju (IDM) iz Tirane i Kosovski centar za bezbednosne studije (KCSS) iz Prištine.

Sarajevo, 2016.

SADRŽAJ

LISTA SKRAĆENICA	5
LISTA TABELA.....	6
SAŽETAK	7
VANJSKI NADZOR.....	9
Nije uspostavljen zakonski okvir za nadzor nad radom policijskih agencija.....	9
Slaba vidljivost nezavisnih tijela u provođenju nadzora nad policijom.....	11
Očigledan uticaj politike na rad Nezavisnih odbora za izbor i imenovanje rukovodilaca policijskih agencija .	13
Minimalna transparentnost nezavisnih tijela.....	15
Ne uzimaju se za ozbiljno preporuke Ombudsmena za ljudska prava	16
Preporuke.....	17
UNUTRAŠNJA ODGOVORNOST	18
Policijske agencije ne osiguravaju uspješnu komunikaciju sa građanima	23
Broj žalbi građana ne odražava efikasnost jedinica za unutrašnju kontrolu	25
Ne postoje planovi integriteta	25
Na nižim nivoima vlasti nisu donešeni zakoni koji štite lica koja prijavljuju korupciju	26
Preporuke.....	27
UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA.....	29
Ne postoje strategije upravljanja ljudskim resursima.....	29
Ljudski resursi i borba protiv korupcije.....	30
Zaštita od diskriminacije	30
Opis poslova, činovanje, zapošljavanje i napredovanje u policiji	31
Nema organizacionih jedinica za upravljanje ljudskim resursima	33
Procedure upravljanja ljudskim resursima trebaju biti fer i transparentne.....	34
Obuka i stručno usavršavanje kadeta i policijskih službenika	35
Preporuke.....	36
FINANSIJSKO UPRAVLJANJE.....	37
Velika budžetska izdvajanja za rad policijskih agencija	37
Interna revizija nije uspostavljena u svim agencijama	38
Vanjska revizija se provodi svake godine	38
Donešeni podzakonski akti u cilju povećanja transparentnosti javnih nabavki	39
Zamjerke institucijama policijskog sektora na procese javnih nabavki.....	40
Preporuke.....	43

KRIVIČNA ODGOVORNOST	44
Slaba saradnja policije i tužilaštva.....	44
Nedostatak statističkih podataka o korupciji	46
Krši se Zakon o slobodi pristupa informacijama.....	46
Preporuke.....	46

LISTA SKRAĆENICA

APP BiH	Agencija za policijsku podršku Bosne i Hercegovine
BD	Brčko distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
DKTP BiH	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine
EK	Evropska komisija
EU	Evropska unija
FMUP	Federalno Ministarstvo unutrašnjih poslova
FUP	Federalna uprava policije
GP BiH	Granična policija Bosne i Hercegovine
JPS	Jedinica za profesionalne standarde
KZ	Krivični zakon
MUP KS	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo
MUP RS	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske
MUP TK	Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona
MUP USK	Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona
MUP ZE-DO	Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona
MUP ZHK	Ministarstvo unutrašnjih poslova Zapadnohercegovačkog kantona
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
PS BiH	Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
RS	Republika Srpska
SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
VSTV	Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
ZKOS	Zajednička komisija za odbranu i sigurnost
ZKP	Zakon o krivičnom postupku

LISTA TABELA

- Tabela 1 Pregled policijskih agencija, institucija koje pružaju podršku njihovom radu i jedinice za unutrašnju kontrolu
- Tabela 2 Rezultati rada Jedinice za profesionalne standarde Federalne uprave policije
- Tabela 3 Predmeti u radu Odjela za unutrašnju kontrolu Državne agencije za istrage i zaštitu

SAŽETAK

Integritet policije u Bosni i Hercegovini je teško razmatrati usljed složenosti policijskog sistema. Za sada su sve policijske institucije uspostavile vanjske mehanizme nadzora i kontrole policije. Ipak, većina nadzornih tijela ne koristi dovoljno postojeće resurse komunikacije što negativno utiče na transparentnost u radu, dok nezavisna tijela nemaju direktne nadležnosti nad provođenjem istraga protiv policajaca.

Interni mehanizmi kontrole u svim policijskim agencijama pružaju kvalitetan okvir za kontrolu zakonitosti rada policije. Određene nedorečenosti postoje u praksi i vezane su za nezavisnost i objektivnost rada šefova odjela za unutrašnju kontrolu, koje imenuju neposredni rukovodioci, te kojima su oni i direktno odgovorni za svoj rad. Uočen je i nedovoljan napredak unutrašnje kontrole u pogledu doprinosa utvrđivanju krivične i prekršajne odgovornosti policijskih službenika, kao i u pogledu transparentnosti njihovog rada.

Policijske institucije u Bosni i Hercegovini ne posvećuju adekvatnu pažnju upravljanju ljudskim resursima gde postoje najveće nedoumice u pogledu integriteta. Ne postoje zasebne, cjelovite ili integralne strategije, niti organizacione jedinice koje bi se bavile svim aspektima upravljanja ljudskim resursima na jednom mjestu. Interni akti omogućavaju rukovodiocima da direktno utječu na napredovanje u službi. Jedinice za unutrašnju kontrolu su ponekad spriječene od nadređenog rukovodioca da svoj posao obavljaju na efikasan način. Sve to u konačnici destimulativno djeluje na uposlenike i na efikasnost policijske institucije u cjelini.

Sistem javnih nabavki još uvijek je nedovoljno razvijen. Često su poslovi javnih nabavki opterećeni nedostatkom adekvatnih administrativnih kapaciteta jer policijske agencije nemaju dovoljan broj službenika koji rade na poslovima javnih nabavki i u takvim je uslovima, planiranje i sprovođenje javnih nabavki veoma težak zadatak. Nalazi revizora uglavnom pokazuju da se procedure javnih nabavki u institucijama policijskog sektora ne vrše na najefikasniji način i/ili u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Prebacivanje odgovornosti između policijskih agencija i tužilaštava je još uvijek veoma prisutan izgovor za skromne rezultate u borbi protiv korupcije u praksi. U izvještajima tužilaštva Bosne i Hercegovine iz proteklih godina, kao glavni problemi u rasvjetljavanju predmeta koje tužiocima ove institucije imaju u radu navode se i loši izvještaji policijskih agencija. Slična zapažanja uočljiva su i u procjeni kvaliteta tužilaca, koja se mogu čuti od predstavnika policijskih struktura i sudija. Unapređenje institucionalnih

odnosa između tužilaca i predstavnika policijskih agencija svakako je pitanje kojem treba posvetiti znatno veću pažnju u budućem periodu.

U izvještaju o procjeni integriteta policije u Bosni i Hercegovini razmatrano je pet tematskih cjelina, od kojih se tri odnose na pitanja vanjskog nadzora, unutrašnje odgovornosti i upravljanja ljudskim resursima. Ostala dva poglavlja vezana su za upravljanje finansijama, te procesuiranja krivičnih djela korupcije, s posebnim akcentom na razmatranje pitanja koordinacije policije i tužilaštava.

VANJSKI NADZOR

PRAVNI OKVIR KOJI UREĐUJE VANJSKI NADZOR I KONTROLU POLICIJE JOŠ UVIJEK NIJE U CJELINI ZAOKRUŽEN. NEZAVISNA TIJELA NEMAJU DIREKTNE NADLEŽNOSTI NAD PROVOĐENJEM ISTRAGA PROTIV POLICAJACA, ŠTO DONEKLE UMANJUJE NJIHOV ZNAČAJ. VEĆINA NADZORNIH TIJELA NE KORISTI DOVOLJNO POSTOJEĆE RESURSE KOMUNIKACIJE.

NIJE USPOSTAVLJEN ZAKONSKI OKVIR ZA NADZOR NAD RADOM POLICIJSKIH AGENCIJA

Zajednička komisija za odbranu i sigurnost (ZKOS) je parlamentarno tijelo u Bosni i Hercegovini (BiH) koje od 2004. godine vrši nadzor nad radom institucija sigurnosnog sektora, uključujući i policijske agencije. Međutim, pravni okvir koji reguliše rad ove komisije još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou. Nadležnosti i mandat komisije definisani su pravilnicima domova Parlamentarne skupštine BiH (PS BiH). Prijedlog zakona o parlamentarnom nadzoru koji je bio u parlamentarnoj proceduri tokom 2012. i 2013. godine nije usvojen, a tek se krajem 2016. godine počelo sa ponovnim postupkom koji bi vratio ovaj zakon u parlamentarnu proceduru. Usvajanje pomenutog zakona na nivou BiH doprinijelo bi preciznijem regulisanju ove oblasti, naročito u pogledu vršenja efikasnijeg i transparentnijeg parlamentarnog nadzora nad radom policijskih agencija.

U skladu s odredbama poslovnika oba doma PS BiH, Komisija u kontinuitetu prati i analizira realizaciju usvojenih zaključaka i preporuka u sektoru sigurnosti. U izvještajnom periodu, ZKOS je u pravcu poboljšanja stanja u nadziranim institucijama usvojila jedan broj zaključaka i preporuka na radionicama i konferencijama koje su podržala i usvojila oba doma Parlamentarne skupštine BiH. Riječ je o aktivnostima koje se odnose na potrebu unapređenja koordinacije u radu policijskih agencija u sastavu Ministarstva sigurnosti BiH, ali i saradnje i bolje razmjene informacija između svih policijskih struktura u BiH. U više navrata Komisija je koristila i posjete kao nadzorne mehanizme prema određenim policijskim agencijama, kako bi se uvjerila da se zaključci i preporuke implementiraju u praksi. Godišnji izvještaji o radu ove Komisije iz 2014. i 2015. godine pokazuju da posjete kao nadzorni mehanizmi značajno doprinose unapređenju sistematskog nadzora nad radom institucija sigurnosnog sektora.

Dalje, u provođenju parlamentarnog nadzora, Komisija putem posjeta i susreta ostvaruje saradnju i sa predstavnicima institucija sektora sigurnosti, te predstavnicima međunarodnih organizacija i sličnih parlamentarnih tijela u zemlji i inostranstvu. Sjednice Komisije otvorene su za javnost, pa tako njihov rad redovno prate predstavnici medija, međunarodnih organizacija i civilnog društva, koji su prisutni i tokom konferencija koje ova komisija organizuje. Ovakav pristup predstavlja iskorak u pogledu

transparentnosti rada u odnosu na većinu drugih parlamentarnih tijela u BiH. U svom radu ZKOS suočava se i sa određenim problemima. Jedan od njih je nedovoljna saradnja sa Vijećem ministara BiH. Primjetni su slučajevi da se prilikom razmatranja određenih prijedloga zakona, ne pojavljuje predlagač ispred Vijeća ministara BiH, te time Komisija bude onemogućena održati planiranu raspravu. Komisiju također opterećuje i nedostatak ljudskih resursa, uzrokovan nedovoljnim brojem članova parlamenta, ali i nedostatak ljudskih resursa unutar sekretarijata Komisije, u odnosu na obim posla koji joj je u nadležnosti.

Na nivou Federacije BiH, vanjski nadzor nad radom Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova i Federalne uprave policije obezbijeđen je i kroz radna tijela oba doma Federalnog parlamenta, koja su odgovorna za pitanja sigurnosti. To su Komisija za bezbjednost Predstavničkog doma i Komisija za bezbjednost Doma naroda. Komisije su uspostavljene u skladu s poslovnicima oba doma Federalnog parlamenta. Obje komisije imaju širok spektar nadležnosti, od kojih su, među najvažnijim, razmatranje pitanja sistema i politike u oblasti bezbjednosti u okviru prava i dužnosti doma pri kojem djeluju. Značaj ovih komisija ogleda se u tome, što one mogu provoditi istrage i u tu svrhu zahtijevati svjedočenja, dokaze i dokumente.

Međutim, u izvještajnom periodu nije bilo moguće utvrditi da li su ove Komisije provodile određene istrage, a posebno u slučajevima sumnje na koruptivne aktivnosti policijskih službenika. Iz sadržaja službene web stranice Federalnog parlamenta uočeno je da obje Komisije u minimalnoj mjeri osiguravaju transparentnost svog rada.

Nadzor nad radom policije u entitetu Republike Srpske realizuje se kroz Odbor za bezbjednost, koji se nalazi u okviru Narodne skupštine RS. Odbor djeluje u skladu s odredbama Poslovnika Narodne skupštine RS i u njegovoj nadležnosti je da razmatra pitanja iz domena rada organa i institucija sigurnosti, daje mišljenje, stavove i preporuke, te predlaže Narodnoj skupštini preduzimanje odgovarajućih mjera. Odbor za bezbjednost ima sedam članova koji se biraju iz različitih parlamentarnih stranaka, s tim što se predsjednik odbora bira iz reda opozicije. Administrativnu pomoć Odboru pruža sekretar, ali to nije dovoljno imajući u vidu obim poslova Odbora. Također, nije bilo moguće utvrditi da li je Odbor izdao određene preporuke prema policijskim institucijama ili ukoliko jeste, na koji način prati njihovu implemetaciju u praksi. Informacije o radu i aktivnostima ovog Odbora su veoma štire, objavljuju se kratki izvještaji samo sa pojedinih tematskih sjednica i nije moguće pristupiti godišnjim izvještajima o radu.

Na nivou kantona, nadzor nad radom policije vrše nezavisne skupštinske komisije. Međutim, rad ovih Komisija ne nailazi na veliko interesovanje kod šire javnosti. Veliki

broj Komisija ne objavljuje zapisnike sa sjednica kao i godišnje izvještaje o radu, pa je samim tim nemoguće procijeniti njihov rad u ovoj oblasti.

Na nivou Brčko distrikta BiH, Komisija za javnu bezbjednost i nadzor nad radom policije, kao skupštinsko tijelo, prati rad policije distrikta u situacijama koje se odnose na poštivanje prava građana, zatim raspravlja o pitanjima koja se odnose na navodno ili utvrđeno kršenje prava i sloboda građana od policije distrikta, te uočava probleme koji se tiču rada policije distrikta i predlaže mjere za njihovo otklanjanje. Međutim, kao i na prethodnom primjeru, javnost je uskraćena za osnovne podatke o radu ove Komisije.

SLABA VIDLJIVOST NEZAVISNIH TIJELA U PROVOĐENJU NADZORA NAD POLICIJOM

Na državnom nivou, Odbor za žalbe građana na rad policijskih službenika u policijskim tijelima BiH je parlamentarno tijelo koje vrši vanjski nadzor nad radom policije. Odbor je osnovan sa ciljem da zaprima prijave protiv policijskih službenika i vrši nadzor nad provođenjem postupaka nad istim od strane organa unutrašnjih poslova. Međutim, pravni okvir koji reguliše rad ovog tijela još uvijek nije u potpunosti usklađen sa međunarodnim standardima. Globalni međunarodni standardi za borbu protiv korupcije, usvojeni od međunarodne policijske organizacije Interpola, preporučuju da vanjska nadzorna tijela imaju mogućnost provođenja istrage povodom eventualnog korupcijskog djelovanja. Odbor nema direktne nadležnosti nad provođenjem istraga protiv policijskih službenika, već samo prosljeđuje slučaj u nadležnost policijske institucije.

Odbor za žalbe građana sastoji se od sedam članova koji se biraju između uglednih i uvaženih građana koji nisu zaposleni u policijskim tijelima u BiH. Radom Odbora rukovode predsjedavajući i njegova dva zamjenika, koji se biraju iz reda sva tri konstitutivna naroda. Od ukupnog broja članova, u Odboru su zastupljena i tri ženska člana, što je i značajan pomak u pravcu rodne ravnopravnosti u Odboru.

Odbor za žalbe građana BiH je tokom 2015. godine razmotrio ukupno 91 žalbu građana,¹ od kojih su bile 55 žalbi podnesene na rad policijskih službenika Granične policije BiH (GP BiH), 15 žalbi na rad policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), 11 žalbi protiv policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH (DKPT BiH), te 10 žalbi protiv policijskih službenika različitih policijskih tijela na nivou entiteta i kantona, koje su proslijeđene odgovarajućim institucijama na nadležno postupanje. Ukupan broj razmotrenih žalbi u 2015. je za 29 posto viši u

¹ Vidjeti Izvještaj o radu Odbora za žalbe građana na rad policijskih tijela u BiH za 2015. Dostupno na: <<https://goo.gl/GEJlgU>>.

u odnosu na broj onih koje je Odbor zaprimio tokom 2014. godine, što pokazuje da transparentan i proaktivan pristup u radu doprinose stvaranju pozitivnog povjerenja javnosti u rad ovog nezavisnog tijela.

Međutim, činjenica je da javnost nije adekvatno upoznata sa radom i nadležnostima Odbora. Veoma mali procenat pritužbi građana je osnovan, odnosno završi određivanjem odgovarajućih sankcija. Tako naprimjer, u 2015. godini od ukupno 55 razmotrenih žalbi na rad GP BiH, samo za 5 je utvrđeno postojanje osnova za pokretanje disciplinskog postupka i u jednom je predmetu policijski službenik suspendovan do okončanja disciplinskog ili krivičnog postupka. Slični rezultati zabilježeni su i u 2014. godini gdje je samo 11% zaprimljenih žalbi građana na rad policijskih službenika GP BiH utvrđeno osnovanim.

Poslovnik o radu je dobrim dijelom utvrdio javnost rada ovog tijela ali su sjednice Odbora zatvorene za javnost. Odbor radi i na unapređenju proaktivnog pristupa objavi informacija imajući u vidu da isti blagovremeno i samoinicijativno građanima, medijima, nevladinim organizacijama i ostalim korisnicima na raspolaganje stavlja značajan broj važnih informacija koje se tiču njegovog rada. Zapisnici sa održanih sjednica, kao i godišnji izvještaji o radu Odbora, dostupni su na službenoj web stranici PS BiH. Također, u postupanju sa žalbama i izvještajima nadležnih policijskih tijela BiH, ovo nezavisno parlamentarno tijelo redovno objavljuje sve zaključke i preporuke prema nadležnim policijskim tijelima.

Na nivou Federacije BiH, također postoji slično tijelo koje vrši nadzor nad zakonitošću rada policijskih službenika pod nazivom Odbor za žalbe građana na rad policije. Zakon o unutrašnjim poslovima Federacije BiH (Službene novine FBiH, broj 81/14) utvrđuje sastav i nadležnosti ovog Odbora. Istim Zakonom, Odbor ima široke nadležnosti i u odnosu na kontrolu rada Jedinice za profesionalne standarde (JPS) Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova (FMUP), kao i provedbe mjera disciplinske komisije, a što je veliki značaj u nadzoru nad radom internih mehanizama kontrole. Međutim, dvije godine nakon što je usvojen ovaj zakon, Odbor za žalbe građana još uvijek nije formiran na nivou FBiH.

Na nivou RS-a, uspostavljen je Biro za žalbe i predstavke građana, ali kao unutrašnja organizaciona jedinica pri Ministarstvu unutrašnjih poslova RS-a (MUP RS). Biro vrši praćenje rada disciplinskih organa u cilju obezbjeđenja zakonitosti i pravičnosti postupanja, prati tok unutrašnjeg postupka iniciranog na osnovu žalbe ili predstavke, te nadgleda izvršenja disciplinskih mjera.

Slično je i na nivou kantona, gdje su uredi/odbori za pritužbe javnosti uređeni na sličan način kao i na nivou RS-a, na način da zakonodavna tijela biraju članove odbora/ureda, a oni su pozicionirani u samim ministarstvima unutrašnjih poslova.

Na nivou Brčko distrikta BiH, fizička i pravna lica također mogu uložiti pritužbe, molbe i prijedloge na rad Policije BD-a i to Uredu za žalbe i pritužbe građana Vlade BD-a. Ured za žalbe i pritužbe građana Vlade BD-a, prati postupak po zaprimljenim pritužbama građana na rad policije.

OČIGLEDAN UTICAJ POLITIKE NA RAD NEZAVISNIH ODBORA ZA IZBOR I IMENOVANJE RUKOVODILACA POLICIJSKIH AGENCIJA

Pored već spomenutih tijela koja na određen način imaju u nadležnosti direktnu kontrolu ili indirektni nadzor nad radom rukovodilaca policijskih agencija, postoje i nezavisna tijela koja su nadležna za imenovanje rukovodilaca policijskih agencija (direktora na državnom i entitetskim nivoima i komesara na nivou kantona). Nezavisne odbore na svim nivoima vlasti imenuju parlamenti ili skupštine, iz čijih budžeta se i finansiraju. Na državnom nivou, nezavisni odbor se sastoji od devet članova, dok se oni u kantonima, entitetima i BD-u sastoje od sedam osoba. Jedan od uslova za izbor u ove nezavisne odbore je da osobe ne mogu biti članovi političkih stranaka i biraju se iz reda istaknutih stručnjaka iz oblasti pravnih, kriminalističkih i drugih društvenih nauka.

Analizom zakonskih odredbi, koje se tiču postupka imenovanja rukovoditelja policijskih struktura, može se zaključiti da je suštinska funkcija nezavisnih odbora odabir lica koja ispunjavaju opšte uslove za navedenu poziciju i predlaganje liste najuspješnijih kandidata. Međutim, koji će od predloženih kandidata biti izabran za poziciju direktora, komesara ili šefa policije, u većini slučajeva zavisi od diskrecionog prava nosilaca političke funkcije. Primjera radi, direktora SIPA-e imenuje Vijeće ministara na prijedlog ministra sigurnosti BiH, sa liste od najviše pet kandidata koju dostavi Nezavisni odbor. Situacija je ista i kod imenovanja direktora Federalne uprave policije (FUP). Njega imenuje Vlada FBiH na osnovu liste koju je sačinio Nezavisni odbor, a na kojoj se nalazi najmanje tri kandidata. Isti primjer slijedi i Kanton Sarajevo. Vlada tog kantona vrši izbor policijskog komesara između dva kandidata koje je predložio odbor.

Dakle, može se pretpostaviti da bi predlaganje jednog, najuspješnijeg kandidata formalno ograničilo diskreciono pravo nosilaca političke funkcije, što predstavlja pozitivnu praksu koju bi trebali slijediti i ostali državni nivoi. U Brčko distriktu BiH, situacija je nešto drugačija. Nezavisni odbor sačinjava listu do tri najuspješnija kandidata koju,

posredstvom gradonačelnika, dostavlja skupštini. Skupština daje saglasnost za imenovanje jednog od predloženih kandidata za šefa policije, a potom, gradonačelnik donosi odluku o njegovom imenovanju. Ukoliko bi se u postupku odabira i imenovanja predložio samo jedan kandidat, onda se treba povesti računa i o diskrecionim pravima članova nezavisnih odbora. Ta prava se mogu ograničiti preciznim određenjima pravila odabira (kriterija i postupaka ocjenjivanja) kandidata u zakonima kojima se regulira rad policijskih struktura u BiH. To je već djelimično urađeno u Brčko distriktu BiH i Kantonu Sarajevo, u okviru zakona kojima se regulira rad policije, odnosno kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova. Na entitetskim nivoima ta pravila nisu navedena u zakonima, već se regulišu kroz pravilnike o radu nezavisnih odbora, kao što je slučaj sa onim na državnom nivou. Također, da se primjetiti da pravila odabira kandidata nisu u potpunosti ujednačena na različitim nivoima državnog uređenja a njihovi pojedini dijelovi nisu dovoljno precizirani. Naprimjer, ostaje nepoznato šta je predmet diskusije tokom intervjua za rukovoditelja policijskih struktura u Brčko distriktu BiH i Kantonu Sarajevo, dok je taj aspekt preciznije određen na državnom nivou.

Također, obilje medijskih članaka vezanih za smjenu i izbor direktora SIPA-e, direktora FUP-a, komesara Tuzlanskog kantona i Kantona Sarajevo, veoma problematizuje nezavisnost rada Odbora za izbor i imenovanje rukovodećih policijskih službenika. Kako navode mediji u BiH, prijedlog Ministra sigurnosti BiH upućen Nezavisnom odboru za smjenu bivšeg direktora SIPA-e, te njegovo kasnije odbijanje da postupi po istom prijedlogu, pokazalo je da je ovaj odbor pod znatnim političkim uticajem.² Slično se može uočiti i na primjeru procedure izbora direktora FUP-a. Nezavisni odbor, koji je bio proveo konkurs za izbor direktora FUP-a, te Vladi FBiH predložio imenovanje Dragana Lukača za novog čelnika FUP-a, morao je pristupiti njegovom poništenju, jer je tokom konkursnog roka stupio na snagu novi Zakon o unutrašnjim poslovima Federacije BiH.³ Naime, po starom zakonu, Nezavisni odbor je predlagao samo jednog kandidata za direktora policije FUP-a, dok novi zakon predviđa da Nezavisni odbor ministru dostavi imena tri kandidata za direktora FUP-a, a Vlada Federacije BiH među njima bira i imenuje direktora.

Kako prenose mediji, mnogi smatraju da je ovaj potez rezultirao političkim pritiskom na članove odbora da podrže kandidaturu gospodina Lukača.⁴ U više medijskih članaka problematizovana je nezavisnost odbora i oko smjene komesara MUP-a Kantona

2 Vidjeti: „Ko stoji iza direktora SIPE Gorana Zupca“, 17. 6. 2016, <<https://goo.gl/KoObNh>>.

3 Odredbe člana 102. novog Zakona ne predviđaju mogućnost primjene starog Zakona o unutrašnjim poslovima nakon njegovog stupanja na snagu, tako da izbor direktora Federalne uprave policije za mandat 2014. – 2018., mora biti izvršen po Zakonu o unutrašnjim poslovima FBiH. Vidjeti: „Sutra stupa na snagu novi Zakon o unutrašnjim poslovima FBiH“, 10. 11. 2014, <<https://goo.gl/sg8i0y>>.

4 Vidjeti: „Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo potvrdio: Izbor Dragana Lukača bio je nezakonit“, 4. 3. 2015, <<https://goo.gl/Q25bK8>>.

Sarajevo, kada je Nezavisni odbor početkom novembra ove godine, jednoglasnom odlukom odbio prijedlog za smjenu komesara, da bi nakon više od dvije sedmice taj isti prijedlog bio prihvaćen i upućen Vladi Kantona Sarajevo⁵.

Kada je riječ o transparentnosti rada i dostupnosti podataka za javnost, Nezavisni odbor na državnom nivou je u prednosti u odnosu na tijela na nižim nivoima vlasti. Većina informacija o radu odbora objavljuje se u zapisnicima na web stranici PS BiH.

MINIMALNA TRANSPARENTNOST NEZAVISNIH TIJELA

Nezavisni odbor koji vrši imenovanje rukovodilaca policijskih agencija na nivou Federacije BiH ima slične nadležnosti kao i prethodno navedeno tijelo. Međutim, u radu ovog odbora primjetan je nedostatak transparentnosti, odnosno dostupnosti podataka za javnost. Godišnji izvještaji o radu odbora i informacije o njegovim članovima nisu dostupni na službenoj web stranici Federalnog parlamenta.

U Republici Srpskoj, nadzor nad radom policije provodi Nezavisni odbor za izbor direktora policije RS. Ovo tijelo je osnovano u skladu sa Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske.⁶ Zakonom su utvrđene nadležnosti odbora i precizirano je da on organizuje i rukovodi procesom izbora, imenovanja i razrješenja direktora i zamjenika direktora, na način dostupan javnosti. Formalno gledajući, ovaj odbor ima značajnu poziciju jer u članu 18. stav (2) Zakona o policiji i unutrašnjim poslovima stoji da „vrši selekciju i odabir odgovarajućih kandidata, pribavlja mišljenje ministra o odabranom kandidatu za direktora i zamjenika direktora, predlaže Vladi kandidata za direktora i zamjenika direktora radi imenovanja (...)“. Međutim, nije bilo moguće procijeniti rad ovog tijela obzirom da se ne objavljuju izvještaji o njegovom radu na službenoj web stranici Narodne Skupštine RS-a.

Slična konstatacija može se dati i za nezavisne odbore na nivou kantona. Većinom su nedostupni podaci o njihovom radu i aktivnostima, izuzev kada se pojave medijski natpisi o mogućim nepravilnostima vezanim za proces smjena ili izbora rukovodilaca.

U Brčko distriktu BiH, nezavisni odbor za izbor i imenovanje šefa policije je uspostavljen u skladu sa Zakonom o policiji. Ovaj odbor, kao i oni na nivou entiteta i kantona, ne osigurava u dovoljnoj mjeri transparentnost rada, što negativno utiče na stvaranje povjerenja javnosti u njegov rad.

---

5 Vidjeti: „Smijenjen policijski komesar Vahid Ćosić“, 18. 11. 2016, <<https://goo.gl/oAhiul>>.

6 „Sl. glasnik RS“, broj: 57/16.

NE UZIMAJU SE ZA OZBILJNO PREPORUKE OMBUDSMENA ZA LJUDSKA PRAVA

Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH ima ulogu specijalnog državnog tijela kada je riječ o nadzoru nad radom sigurnosnih institucija na svim nivoima vlasti u BiH. Između ostalog, ovaj ured razmatra žalbe u slučajevima korupcije u sigurnosnim institucijama ukoliko su time povrijeđena osnovna ljudska prava građana ili uposlenika u sigurnosnom sektoru. Međutim, ovo tijelo može samo izdati preporuke i one nisu obavezujuće za institucije na koje se odnose.

Tokom 2015. godine, Ombudsmeni su zaprimili 135 žalbi,⁷ od kojih posebno ističu žalbe građana koje se odnose na rad Ureda za pritužbe javnosti, odnosno Jedinice za profesionalne standarde. Ova tijela djelujući po pritužbama građana formalno provede postupak, a pritužbe u najvećoj mjeri ocjene neosnovanim ili bez dovoljno dokaza. U izvještaju o radu Ombudsmena za ljudska prava BiH za 2015. godinu, navodi se da je problem što građani informaciju o provednoj unutrašnjoj istrazi dobiju samo u formi obavještenja, bez mogućnosti korištenja pravnog lijeka. Prema Ministarstvu unutrašnjih poslova Federacije BiH, Ministarstvu unutrašnjih poslova RS-a, Policiji Brčko Distrikta BiH, kao i ministarstvima unutrašnjih poslova svih kantona, Ombudsmeni su u vezi s ovim slučajevima ukazali na preporuke da predmetne institucije utvrde i unaprijede stvarnu nezavisnost unutrašnje kontrole rada policijskih službenika, preispitaju postojanje stvarne nezavisnosti organa kontrole policijskih službenika, osiguraju dvostепенost u postupcima vođenim po pritužbama građana na postupanje policijskih službenika i osiguraju sistemsku i kontinuiranu edukaciju policijskih službenika o ljudskim pravima.

Institucija Ombudsmena je tokom 2015. godine dobijala i žalbe policajaca koje se tiču procesa selekcije kandidata, odnosno, upošljavanja, napredovanje uposlenika u policijskim strukturama, ostvarivanja prava na penziju. Kao i u prethodnim primjerima, Ombudsmeni su izdali preporuke prema nadležnim policijskim institucijama, ali takve preporuke se često ne uzimaju za ozbiljno i veoma rijetko budu implementirane u praksi.

Stručnu pomoć kabinetu Ombudsmena BiH pružaju šef kabineta i savjetnica za komunikacije i međunarodnu saradnju, dok administrativnu pomoć pružaju tri osobe. Unutar kabineta funkcioniše i služba za odnose sa javnošću koja promovira ključne vrijednosti i rad institucije, inicira promotivne i informativne aktivnosti koje mogu poboljšati percepciju javnosti o instituciji Ombudsmena BiH, implementira Strategiju odnosa s javnošću institucije, kao i uspostavlja produktivne i profesionalne odnose sa

---

⁷ Vidjeti: „Godišnji izvještaj o rezultatima aktivnosti institucije Ombudsmena za ljudska prava BiH za 2015. godinu“, mart 2016, <<https://goo.gl/9jIPv9>>.

medijima i drugim relevantnim institucijama. Institucija ombudsmana kontinuirano radi i na unapređenju saradnje sa predstavnicima međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija i civilnog društva. Rad institucije Ombudsmana za ljudska prava BiH je u dobroj mjeri transparentan. Informacije o njegovom radu objavljuju se kroz godišnje izvještaje koji su dostupni na službenoj web stranici. Većina preporuka izdatih prema nadležnim institucijama zbog kršenja ljudskih prava je također javno dostupna.

PREPORUKE

---

1. Izmjenama i dopunama postojećih zakona osigurati da vanjski organi mogu obavljati nezavisne istrage u slučajevima sumnje na koruptivne aktivnosti policijskih službenika
2. Usaglasiti zakonske odredbe u vezi sastava i rada nezavisnih odbora širom BiH, s ciljem jačanja policijske nezavisnosti i uspostave jedinstvenih standarda u policijskom sektoru kao uslova za efikasnost.
3. Razmotriti izmjene zakonskih odredbi po kojima bi nezavisni odbori umjesto predlaganja više kandidata za direktora/komesara, izbor ograničili na predlaganje samo jednog, najuspješnijeg kandidata za imenovanje na poziciju.
4. Izmjenama i dopunama postojećih zakona unificirati pravila odabira policijskih rukovoditelja na svim nivoima u BiH.
5. U zakonima adekvatno precizirati pravila odabira najuspješnijeg kandidata koja bi se detaljno razradila kroz odgovarajuće pravilnike za odabir rukovoditelja policijskih struktura.
6. Zagovarati izmjene odredbi postojećeg Zakona o slobodi pristupa informacijama na svim nivoima u BiH u cilju unapređenja procesa informisanja javnosti o aktivnostima tijela koja vrše vanjski nadzor policije.

UNUTRAŠNJA ODGOVORNOST

JEDINICE UNUTRAŠNJE KONTROLE POLICIJE NISU POTPUNO NEZAVISNE JER SE NALAZE UNUTAR POLICIJSKIH JEDINICA I NJIHOVE RUKOVODIOCE IMENUJU ŠEFOVI KONKRETNIH POLICIJSKIH AGENCIJA. NEDOVOLJAN JE DOPRINOS UNUTRAŠNJE KONTROLE U UTVRĐIVANJU KRIVIČNE I PREKRŠAJNE ODGOVORNOSTI POLICIJSKIH SLUŽBENIKA.

Policijski sektor u BiH se sastoji od 16 policijskih agencija na svim nivoima vlasti i još 5 institucija koje im pružaju podršku ili se bave sličnim poslovima. Nadležnosti policijskih agencija, kao i osnovna načela njihovog rada propisana su konkretnim zakonima o formiranju tih policijskih tijela, zatim zakonima o policijskim službenicima na svim nivoima vlasti, te pravilnicima o radu i ostalim podzakonskim aktima.

Odjeli za unutrašnju kontrolu nalaze se, uglavnom, u okviru jedinica za profesionalne standarde u svim policijskim agencijama. Oni su nadležni za vođenje internih istraga po predstavkama građana o nepriličnom ponašanju pripadnika policijskih agencija, te izricanje sankcije u okviru zakonom predviđenih procedura (vidjeti: Tabela 1).

TABELA 1: PREGLED POLICIJSKIH AGENCIJA, INSTITUCIJA KOJE PRUŽAJU PODRŠKU NJIHOVOM RADU I JEDINICE ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU

R. B.	NAZIV POLICIJSKE AGENCIJE	ODJELI/JEDINICE ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU
1.	Državna agencija za istrage i zaštitu BiH	Odjel za unutrašnju kontrolu
2.	Granična policija BiH	Ured za profesionalne standarde i unutrašnju kontrolu
3.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	Ured za profesionalne standarde
4.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo	Odjeljenje za unutrašnju kontrolu
5.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Unsko-sanskog kantona	Jedinica za profesionalne standarde, unutrašnju kontrolu i reviziju
6.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Posavskog kantona	Jedinica za profesionalne standarde
7.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona	Jedinica za profesionalne standarde
8.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona	Odsjek za unutrašnju kontrolu

9.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Bosansko-podrinjskog kantona	Jedinica za profesionalne standarde
10.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Srednjobosanskog kantona	Odsjek za unutrašnju kontrolu
11.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Hercegovačko-neretvanskog kantona	Odjel unutrašnje kontrole
12.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Zapadno-hercegovačkog kantona	Odsjek unutrašnje kontrole
13.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona 10	Odsjek za unutrašnju kontrolu
14.	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	Jedinica za profesionalne standarde
15.	Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske	Jedinica za profesionalne standarde i Biro za žalbe i predstavke građana
16.	Policija Brčko distrikta BiH	Jedinica za profesionalne standarde
INSTITUCIJE KOJE PRUŽAJU PODRŠKU U RADU POLICIJSKIH AGENCIJA U BIH		
17.	Ministarstvo sigurnosti BiH	
18.	Služba za poslove sa strancima BiH	
19.	Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH	
20.	Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH	
21.	Agencija za policijsku podršku BiH	

Kao što se može vidjeti iz tabele, u svakoj od policijskih agencija na različitim nivoima vlasti u BiH, uspostavljen je odjel/jedinica za unutrašnju kontrolu. U sklopu njihove nadležnosti je i istraga o prekomjernoj upotrebi sile, vatrenog oružja, korupcije i zlo-upotrebe ovlaštenja policijskih službenika. Pored toga, odjeli/jedinice za unutrašnju kontrolu imaju ovlaštenja da preporuča i druge disciplinske mjere, odnosno podnesu zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka Disciplinskoj komisiji, radi disciplinskog procesuiranja i izricanja disciplinske sankcije za teže povrede službene dužnosti. Na primjer, u slučaju postojanja osnova sumnje u izvršenje krivičnog djela, predmet se dostavlja na dalje postupanje organizacionoj jedinici nadležnoj za poslove kriminalističke policije, a koja podnosi nadležnom tužilaštvu izvještaj i u saradnji sa tužilaštvom provodi dalje mjere.

U periodičnim izvještajima koje dostavljaju prema nadređenim rukovodiocima, odjeli/jedinice unutrašnje kontrole daju i preporuke u pogledu unapređenja stanja zakonskih i podzakonskih akata (kao što su uredbe, pravilnici, uputstva, instrukcije i dr.),

koji se nalaze u primjeni institucije sa osnovnim ciljem osiguranja zakonitosti i poboljšanja efikasnosti u njihovom radu. Praćenje implementacije određenih preporuka, tijela unutrašnje kontrole ostvaruju uz neposrednu saradnju sa svim organizacionim jedinicama bilo unutar ministarstva, policijske agencije ili policije, u zavisnosti o kojoj policijskoj instituciji je riječ.

Međutim, ove organizacione jedinice nisu potpuno nezavisne u svom radu, zbog toga što se nalaze u okviru samih policijskih jedinica i njihove rukovodiocice imenuju rukovodioci konkretnih policijskih agencija. Predstavnici policijskih institucija u BiH,⁸ ističu da jedan od problema predstavlja to što je jedinica za unutrašnju kontrolu ponekad spriječena od nadređenog rukovodioca da svoj posao obavlja na efikasan način. Ukoliko jedinica za unutrašnju kontrolu, recimo treba pokrenuti internu istragu (postupak), bilo po žalbi građana ili policijskih službenika o nepriličnom ili protivzakonom ponašanju policijskih službenika, dešava se da rukovodilac kome je jedinica odgovorna za svoj rad može da obustavi ovu radnju ukoliko on ima neki svoj interes ili je pritom osoba koju treba istraživati u skadu s prijavom, njemu na određen način bliska. Doobar primjer za provjeru ovih radnji, prema riječima predstavnika policijskih institucija predstavljao bi sprovođenje istraživanja, kojim bi se procentualno utvrdilo ko najviše disciplinski odgovara za povrede službene dužnosti (odnosno jesu li to samo policajci nižeg čina ili ima također i rukovodilaca sa višim činovima).

Tijela unutrašnje kontrole u skladu s internim pravilnicima o radu također provode i različite vidove inspekcijskog pregleda i kontrole. To su, prije svega, "inspekcijski nadzor u skladu sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji policije, kompletna inspekcija rada organizacionih jedinica i zaposlenika policije, selektivna inspekcija rada organizacionih jedinica i zaposlenika, kontrola rada organizacionih jedinica i pojedinaca policije na terenu te instruktivna kontrola rada organizacionih jedinica i zaposlenika policije".⁹

Međutim, u ovoj oblasti nije moguće procijeniti rad svih policijskih agencija, obzirom da nisu bile dostupne informacije da li sve policijske institucije u BiH provode ove aktivnosti u praksi i u kojoj mjeri. Iz izvještaja o radu pojedinih policijskih institucija i informacija o stanju sigurnosti koje one sačinjavaju, a koji su javno dostupni, utvrdili smo da su u posmatranom periodu slične aktivnosti provodile SIPA BiH, FUP, Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Ministarstvo unutrašnjih poslova Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona. Analizirajući dostupne statističke podatke za odjele/jedinice unutrašnje kontrole na-

8 Zapisnik, Konsultacije sa predstavnicima policijskih institucija (MUP RS-a, MUP ZHK, MUP USK, MUP ZE-DO i Policije Brčko Distrikta), 28. septembra 2016. godine.

9 Vidjeti: Interni pravilnik o radu jedinice unutrašnje kontrole. Dostupno na: <<https://goo.gl/3tql7N>>.

vedenih policijskih agencija, utvrdili smo da u poređenju sa 2014. godinom, u 2015. nije učinjen značajan iskorak u pogledu doprinosa utvrđivanju krivične i prekršajne odgovornosti policijskih službenika.

Za početak, želimo napomenuti da je Jedinica za profesionalne standarde Ministarstva unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona tokom 2015. godine, vršila inspekcije organizacionih jedinica i pojedinaca kao i kontrolu policajaca na terenu u cilju provjere da policija svoje zadatke efektivno i efikasno provodi. Međutim, u izvještaju o radu MUP TK, u okviru kojeg ova jedinica djeluje, izostali su statistički podaci na osnovu kojih bi mogli procijeniti učinkovitost njezinog rada.

Dalje, Jedinica za profesionalne standarde Federalne uprave policije je provodila interne postupke protiv policijskih službenika FUP-e, podnosila je zahtjeve za pokretanje disciplinskog postupka zbog teže povrede službene dužnosti protiv policijskih službenika FMUP-a Disciplinskoj komisiji i vršila provjere iz svoje nadležnosti u vezi žalbi protiv državnih službenika i zaposlenika FUP-e. Tokom 2015. godine, ova Jedinica je vršila interne postupke u ukupno 87 predmeta, što je za 1 predmet manje nego u odnosu na 2014. godinu. Završeno je ukupno 74 predmeta, od kojih je samo 20 ocijenjeno kao osnovano. U prilogu ispod, prikazani su rezultati u završenim postupcima koje je vodila Jedinica za profesionalne standarde Federalne uprave policije.

TABELA 2: REZULTATI RADA JEDINICE ZA PROFESIONALNE STANDARDE FEDERALNE UPRAVE POLICIJE

1.	Osnovanih	20
2.	Neosnovanih	12
3.	Bez dovoljno dokaza	7
4.	Oslobađajućih	0
5.	Obustava	4
6.	Nema elemenata za otvaranje interne istrage	28
7.	Predmete dostavljeni na nadležnost	3
8.	Ukupno:	74

Kada je riječ o Odjelu za unutrašnju kontrolu, koji djeluje u Državnoj agenciji za istrage i zaštitu BiH, statistički podaci pokazuju da je tokom 2015. godine Odjel imao obiman posao u vezi sa brojem zaprimljenih predmeta na rad policijskih službenika kao i utvrđenih nepravilnosti, a posebno u dijelu provođenja značajnog broja inspekcijskih i sigurnosnih kontrola. Odjel je proveo ukupno 34 inspekcije organizacionih jedinica, redovnih i vanrednih, s tim da su vanredne inspekcije realizovane po naredbi direktora, zamjenika direktora i načelnika Odjela za unutrašnju kontrolu. Sigurnosne pro-

vjere su vršene za 608 osoba, od čega su za 29 osoba utvrđene određene činjenice koje su date na dalje procjene. Unutrašnjim istragama po osnovu prijava zbog nezakonitog ponašanja u 2015. godini obuhvaćena su 152 policijska službenika, četiri državna službenika i jedan zaposlenik što je za 22 posto manje u odnosu na 2014. godinu kada su unutrašnjim istragama obuhvaćena 192 zaposlena, od kojih je 189 policijskih službenika i tri državna službenika.

Na ovom planu, važan doprinos dat je utvrđivanju disciplinske odgovornosti. U 2015. godini, Disciplinskoj komisiji su u 14 predmeta dostavljeni zahtjevi za pokretanje disciplinskog postupka protiv 17 policijskih službenika zbog postojanja osnova sumnje da su počinili povredu službene dužnosti¹⁰. Disciplinske sankcije izrečene su prema 11 policijskih službenika za povredu službene dužnosti, dok je šest policijskih službenika oslobođeno odgovornosti (vidjeti: Tabela 3).

TABELA 3: PREDMETI U RADU ODJELA ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU DRŽAVNE AGENCIJE ZA ISTRAGE I ZAŠTITU

		2014.			2015.		
		Ukupno	Okončano	Okončano u %	Ukupno	Okončano	Okončano u %
Preneseni iz prethodne godine		10	6	60%	11	7	63%
Zasnovani	Žalbe građana	10	8	88%	21	19	90%
	Zahtjevi zaposlenih	51	46	94%	65	61	94%
	Zahtjevi za ocjenu zakonitosti upotrebe sredstava prinude	128	128	100%	71	71	100%
Ukupno:		199	128	94%	168	158	94%

Za potrebe ovog izvještaja, Jedinica za profesionalne standarde MUP-a Republike Srpske je također učinila dostupnim podatke koji govore da je u prvih sedam mjeseci 2016. godine zaprimila ukupno 226 žalbi građana na rad policijskih službenika. U navedenom periodu, JPS je sprovela 214 unutrašnjih postupaka, od čega su nakon sprovedenog postupka 22 žalbe ocijenjene kao osnovane, ali nije bilo disciplinske odgovornosti policijskih službenika. Kada je riječ o utvrđivanju disciplinske odgovornosti policijskih službenika, slični rezultati su ostvareni i u 2014. godini, međutim broj zaprimljenih žalbi na rad policijskih službenika je za 50 posto veći u odnosu na 2015.

¹⁰ Izvještaj o radu Državne agencije za istrage i zaštitu za 2015. godinu. Dostupno na: <<https://goo.gl/ZzLhfv>>.

Odsjek za unutrašnju kontrolu koji djeluje pri Upravi policije MUP-a Zeničko-dobojskog kantona, u prvoj polovini 2016. godine je u pogledu kontrole zakonitosti rada izvršio ukupno 8 inspekcija, 27 revizija i 4 provjere po predstavkama i dopisima građana¹¹. U izvještajnom periodu ukupno je zaprimljeno 68 predstavki, od kojih je u potpunosti okončano 58, dok je 10 predstavki u fazi odlučivanja kod Ureda za pritužbe javnosti. Za 4 predstavke je utvrđeno da su 4 policijska službenika počinila teže povrede službene dužnosti iz Zakona o policijskim službenicima ZDK, dok je za 8 predstavki utvrđeno da se radi o lakšim povredama službene dužnosti, pri čemu je izrečena disciplinska sankcija.

Izvještaj o radu MUP-a KS za prvo polugodište 2016. godine¹², pokazuje da je Odjeljenje za unutrašnju kontrolu pri Jedinici za profesionalne standarde MUP-a KS većinom razmatralo predstavke građana na rad policijskih službenika. U navedenom periodu, Odjeljenje je za 70 predstavki dalo saglasnost za sprovođenje unutrašnjih istraga protiv policijskih službenika. Okončane su ukupno 62 žalbe, među kojima je 30 bilo bez dovoljno dokaza, 12 je osnovanih, 11 neosnovanih, u osam slučajeva stranka je odustala od žalbe, dok je u jednom slučaju istraga oslobađajuća. Međutim, iz predmetnog izvještaja nije bilo moguće utvrditi broj izrečenih disciplinskih sankcija, kao i da li je jedinica unutrašnje kontrole u svom radu provodila aktivnosti inspeksijskog nadzora, kontrole i vršila sigurnosne provjere.

POLICIJSKE AGENCIJE NE OSIGURAVAJU USPJEŠNU KOMUNIKACIJU SA GRAĐANIMA

Većina policijskih institucija putem službenih web stranica ne omogućava adekvatne informacije o podzakonskim aktima, kao i strateškim dokumentima koji su važni za praćenje razvoja integriteta. Na državnom nivou, SIPA je napravila iskorak kada je u pitanju objavljivanje ovih dokumenata na službenoj internet stranici.

Na nivou kantona, konkretno kada je riječ o pravilnicima o radu jedinica unutrašnje kontrole, samo u pojedinim ministarstvima unutrašnjih poslova moguće je online pronaći ove dokumente. Policija Brčko distrikta BiH ima usvojen Pravilnik o radu jedinice za profesionalne standarde i isti je javno dostupan. Međutim, Biro za žalbe i predstavke građana i Jedinica za profesionalne standarde, koji su organizovani kao unutrašnje organizacione jedinice u sastavu Službe ministra Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske, gdje obavljaju poslove iz svoje nadležnosti, nemaju objavljen ovaj dokument na službenoj web stranici Ministarstva unutrašnjih poslova.

11 Vidjeti: Informacija o stanju bezbjednosti na području kantona za prvo polugodište 2016. godine. Dostupno na: <<https://goo.gl/tJ2lI2>>.

12 Ibid.

Dalje, kada je riječ o aktivnostima policijskih agencija koje se odnose na informisanje građana o tome kako podnijeti žalbu policiji, također postoji potreba za daljim unapređenjem. Uvidom u sadržaj službenih web stranica policijskih institucija na svim nivoima u BiH, može se primjetiti da većinom ministarstava unutrašnjih poslova na nivou kantona daju štire informacije građanima o tome kako i kome prijaviti neprilično ili protivzakonito ponašanje policijskih službenika, s tim da ministarstva unutrašnjih poslova Posavskog kantona, Kantona 10 i Hercegovačko-neretvanskog kantona skoro da i ne pružaju građanima informacije o ovome. Ipak, situacija je mnogo bolja kada su u pitanju policijske agencije na državnom nivou, te ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske i policija Brčko distrikta BiH. GP BiH, SIPA BiH i MUP RS-a su na zvaničnim web stranicama omogućili građanima kvalitetna pojašnjenja na koji način mogu prijaviti slučajeve nezakonitog ponašanja policijskih službenika u ovim institucijama. Na službenoj web stranici Policije Brčko distrikta, postoji i posebna rubrika u dijelu organizacione jedinice policije posvećena opisu poslova koje radi jedinica za profesionalne standarde. U istoj rubrici nalaze se obrasci ili zahtjevi koje građani mogu popuniti u elektronskoj formi i podnijeti jedinici za profesionalne standarde.

U ovom kontekstu, predstavnici policijskih institucija ističu kao značajan problem i to, da mnoge policijske institucije u zemlji ne uzimaju u obzir da nemaju svi građani pristup računaru i da su u tom smislu onemogućeni da dođu do određenih informacija na koji način i kome da podnesu prijavu protiv policijskih službenika. Kao rješenje, oni predlažu da određene policijske institucije u narednom periodu provedu edukativne kampanje kroz koje bi se građani upoznali sa mogućnostima pritužbi na nezakonita postupanja policijskih službenika, odnosno da znaju koji su to elementi povrede radne dužnosti policijskog službenika, u kojem vremenskom roku treba da podnose žalbu i slične nedoumice koje imaju u vezi sa podnošenjem prijave jedinici unutrašnje kontrole.

Također, problem predstavlja i to što javnosti nisu dostupni izvještaji o radu jedinica za unutrašnju kontrolu. Izvještaji ovih jedinica se dostavljaju najvišim rukovodiocima policijskih institucija i dalje prosljeđuju tijelima vanjskog nadzora, te u pravilu nisu dostupni za javnost. Tako je statističke podatke, kao što su broj prijava unutrašnjoj kontroli protiv policijskih službenika, broj provedenih unutrašnjih istraga, njihov ishod i slične podatke, moguće dobiti samo upućivanjem zahtjeva za pristup informacijama. Izuzetak u pogledu objavljivanja ovih informacija prema javnosti primjećen je kod SIPA BiH, MUP-a Kantona Sarajevo i MUP-a Zeničko-dobojskog kantona, koji djelimično objavljuju informacije o radu unutrašnje kontrole u svojim polugodišnjim i godišnjim izvještajima, kao i u periodičnim informacijama o stanju sigurnosti na području na kojem djeluju.

BROJ ŽALBI GRAĐANA NE ODRAŽAVA EFIKASNOST JEDINICA ZA UNUTRAŠNJU KONTROLU

Kada je riječ o efikasnosti i efektivnosti jedinica za unutrašnju kontrolu u svim policijskim institucijama, generalno, njih je nemoguće procijeniti samo po osnovu zaprimljenih žalbi ili zahtjeva za provođenje unutrašnjeg postupka prijave. Mnoge policijske institucije u BiH su za potrebe ovog izvještaja dostavile podatke o broju zaprimljenih žalbi građana na rad policijskih službenika, broju provedenih unutrašnjih istraga po prijavama kao i podatke o ishodu istraga za utvrđeni period. To je jasno pokazalo da jedinice unutrašnje kontrole rade u skladu sa svojom svrhom i da odgovorno postupaju prema građanima. Da bismo procijenili uspješnost njihovog rada, pored ovoga treba imati u vidu i šta je bio sadržaj zaprimljenih žalbi, odnosno da li su one uopšte validne i da li su se odnosile na rad policijskog službenika, ili je to bila neka subjektivnost građanina koji je iznio svoje nedoumice. U svakom slučaju, može se reći da jedan od mjerljivih pokazatelja uspješnosti rada jedinice unutrašnje kontrole, predstavlja i suštinski motiv zašto je formirana ova jedinica na nivou nekog organa.

NE POSTOJE PLANOVI INTEGRITETA

U prošlogodišnjem izvještaju¹³, utvrđeno je da mnogim policijskim institucijama u BiH nedostaju planovi integriteta, čije je usvajanje i provedba jedna od aktivnosti koja proizilazi iz Strategije i Akcionog plana za borbu protiv korupcije BiH 2015-2019 godine. Tokom 2016. godine, veći dio policijskih institucija u BiH nije donio, niti proveo planove integriteta. Na državnom nivou, samo je nekoliko policijskih agencija koje su izradile svoje planove integriteta. To su, između ostalih, učinile GP BiH, SIPA BiH i DKPT BiH. Radna grupa za izradu Plana integriteta FMUP-a je također okončala proces izrade Plana integriteta FMUP-a. Isti je krajem novembra 2016. godine dat na usvajanje i objavljen je na internet stranici FMUP-a.

Što se tiče kantonalnih Ministarstava unutrašnjih poslova, predstavnici Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH su pokrenuli inicijativu i tokom 2016. godine uputili dopise prema svim ovim institucijama o obavezi usvajanja planova integriteta u skladu sa odredbama iz nove Strategije¹⁴. U međuvremenu je MUP Zeničko-dobojskog kantona izradio Akcioni plan za borbu protiv korupcije za period 2016-2020. godina, formirana je Radna grupa za izradu Plana integriteta ovog Ministarstva i, izrađen Plan integriteta u fazi je dostavljanja Agenciji na mišljenje. Vlada Zeničko-dobojskog kantona također je izradila upitnike na osnovu kojih procjenjuje da li su građani zadovoljni uslugama i prijemom jedinice za profesionalne

---

13 Alma Kovačević, Hamza Visca. 2015. Procjena integriteta policije u Bosni i Hercegovini. Sarajevo: Centar za sigurnosne studije. <<https://goo.gl/WLW1Am>>.

14 Vidjeti: <<https://goo.gl/NGnBfW>>.

standarde Uprave policije MUP-a Zeničko-dobojskog kantona. Jedinica za profesionalne standarde u tom smislu ima obavezu da upitnik prosljedi svakom građaninu koji podnosi žalbu na rad policijskih službenika te isti dalje dostavlja Vladi uz redovni izvještaj u cilju unapređenja rada unutrašnje kontrole.

MUP Bosansko-podrinjskog kantona je također preduzeo aktivnosti oko uspostave mehanizama za prevenciju i sprečavanje korupcije odnosno pripreme Plana integriteta. U Srednjobosanskom kantonu, Strategija nije usvojena niti je formiran tim za izradu strategije. MUP ovog kantona je još 2013. godine usvojio Akcioni plan za borbu protiv korupcije, nosilac posla je Odjel za profesionalne standarde, ali to je interni dokument MUP-a. Vlada Unsko-sanskog kantona formirala je Tijelo za borbu protiv korupcije, ali to je još od prije promjene vlasti u ovom Kantonu. Tijelo ima zadatak da predloži strategiju i akcioni plan, a do sada su urađene samo radne verzije akcionih planova. U Posavskom kantonu, Strategija borbe protiv korupcije usvojena je sredinom tekuće godine, dok je Akcioni plan u fazi razmatranja. Vlada ovog Kantona još nije imenovala tijelo koje će pratiti provođenje mjera iz Strategije.

Na nivou Republike Srpske usvojena je Strategija za borbu protiv korupcije za period od 2013. do 2017. godine, te Akcioni plan za sprovođenje Strategije suzbijanja korupcije u RS-u u oblasti unutrašnjih poslova. Strateškim planom propisana je i obaveza donošenje planova integriteta svih organizacionih jedinica MUP RS-a sa identifikacijom radnih mjesta sa izraženim rizikom od korupcije. Slično opredjeljenje iskazala je i Policija Brčko distrikta izradom Procjene institucionalnih kapaciteta i izradom Plana integriteta ove institucije.

NA NIŽIM NIVOIMA VLASTI NISU DONEŠENI ZAKONI KOJI ŠTITE LICA KOJA PRIJAVLJUJU KORUPCIJU

Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH (Službeni glasnik BiH“, broj 100/13) usvojen je krajem 2013. godine na državnom nivou. Ipak, na drugim nivoima vlasti još uvijek nisu donešeni posebni zakoni koji štite lica koja prijavljuju korupciju. Postupak za izradu ovog zakona već je pokrenut u Brčko Distriktu, kao i u Federaciji BiH. U Republici Srpskoj, preliminarne najave pokazuju da bi postupak ka izradi ovog zakona mogao započeti u skorije vrijeme.

Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH omogućuje da osoba koja interno prijavi korupciju ima pravo da se obrati Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije za dodjelu statusa uzbunjivača, ukoliko smatra da bi zbog tog čina prema njoj mogle biti poduzete štetne mjere. U suštini, ovo je i prvi zakon u Evropi kojim je omogućeno da osoba prijavitelj dobije status uzbunjivača, prije nego što bude izložena mogućim neželjenim posljedicama.

Za nadzor nad provođenjem ovog zakona zadužene su Upravna inspekcija Ministarstva pravde BiH i Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, koje provode mjere svaka iz svoje nadležnosti. U protekle dvije godine, od kada postoji zakon o zaštiti prijavitelja, "Agencija je zaprimila ukupno 10 zahtjeva za dodjelu statusa zaštićenog prijavitelja korupcije. Od toga je u 7 zahtjeva utvrđeno da ne postoje uslovi za dodjelu statusa zaštićenog prijavitelja korupcije, dok se u nekim od ovih slučajeva na podnositelje nije mogao primijeniti Zakon obzirom da isti nisu obuhvaćeni kategorijom lica zaposlenih u institucijama BiH"¹⁵. U samo dva predmeta, Agencija je dodijelila status zaštićenog prijavitelja korupcije, s tim da je u jednom od njih, Agencija donijela Instrukciju o otklanjanju štetnih radnji učinjenih prema zaštićenom prijavitelju korupcije i to zbog prestanka radnog odnosa u instituciji u kojoj je prijavitelj bio zaposlen. Nakon pokrenutog postupka od Agencije, zaštićeni prijavitelj korupcije je uspješno vraćen na radno mjesto.

Također, Agencija u cilju bolje provedbe ovog zakona, koordinira i proces donošenja internih pravilnika za prijavljivanje korupcije u institucijama BiH. Od policijskih agencija na državnom nivou, pozitivan primjer predstavljaju Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja (AFIV), SIPA i DKPT BiH, koje imaju usvojen pravilnike za interno prijavljivanje korupcije od strane zaposlenih.¹⁶ Dokumenti su dostupni na zvaničnim web stranicama ovih institucija, što nije slučaj i sa ostalim policijskim agencijama u BiH.

PREPORUKE

---

1. Potrebno je da policijske institucije kao što su MUP Posavskog kantona, Kantona 10 i Hercegovačko - neretvanskog kantona u narednom periodu provedu edukativne kampanje, kroz koje bi se građani upoznali sa mogućnostima pritužbi na nezakonita postupanja policijskih službenika.
2. Sve policijske agencije u BiH trebaju izraditi i sprovesti planove integriteta kojima bi se spriječili različiti oblici nepravilnosti u radu ovih agencija, uključujući i korupcija.
3. U cilju sveobuhvatnog uređenja zaštite zvizdača u BiH, neophodno je usvojiti zakone o ovoj oblasti i na nivou entiteta i Brčko Distrikta BiH.
4. Policijske agencije u BiH treba da uspostave i redovnu praksu provođenja anketa

---

¹⁵ Vidjeti: Godišnji izvještaj APIK-a za 2015. godinu. Dostupno na: <<https://goo.gl/lj73bS>>.

¹⁶ U pravilniku/uputstvu je regulisano ko podnosi prijavu i kome, procedure podnošenja prijave, postupanja po podnesenim prijavama, oblici zaštite prijavitelja i slično.

o zadovoljstvu korisnika službenih web stranica i prikupljanje korisnih prijedloga za poboljšanje. Na ovaj način policijske agencije mogu unaprijediti kvalitet objavljenih informacija, što će olakšati komunikaciju sa javnosti i povećati povjerenje u njihov rad.

UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

POLICIJSKE INSTITUCIJE U BIH NE POSJEDUJU STRATEGIJE ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA, DOK SE ODREĐENE PROCEDURE NEADEKVATNO SPROVODE U PRAKSI, ŠTO U KONAČNICI DESTIMULATIVNO DJELUJE NA UPOSLENIKE I NA EFIKASNOST POLICIJSKE INSTITUCIJE U CJELINI. POLICIJSKE INSTITUCIJE NE POSJEDUJU ORGANIZACIONE JEDINICE KOJE BI SE BAVILE SVIM ASPEKTIMA UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA NA JEDNOM MJESTU.

NE POSTOJE STRATEGIJE UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA

Prikupljeni podaci ukazuju da nijedna policijska agencija na državnom nivou ne posjeduje strategiju upravljanja ljudskim resursima koja bi objedinjavala sve elemente HRM-a, kao što su: planiranje ljudskih resursa, regrutovanje i odabir, obrazovanje i razvoj, unapređenje, upravljanje učinkom, nagrađivanje i zadržavanje učinkovite radne snage te disciplina.¹⁷ Situacija nije bolja ni na nižim nivoima vlasti. Pretraživanjem zvanične web stranice Federalne uprave policije (FUP), nije bilo moguće doći do podataka o (ne)postojanju takve strategije. Ista je situacija i kod MUP-a RS-a, što je i potvrdio njihov predstavnik naglasivši da ne postoji takav strateški dokument. Policija Brčko distrikta BiH ne čini izuzetak, iako je u strateškom planu te institucije za period 2013. – 2018. godine, izražena potreba jačanja kadrovskih potencijala u okviru prvog cilja.¹⁸

Kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, također, ne raspolažu jedinstvenim strategijama upravljanja ljudskim resursima. Iako je predstavnik MUP-a Unsko-sanskog kantona naglasio da takav dokument ne postoji, na web stranici te institucije je moguće pristupiti strategiji rada za period 2015. – 2017. U navedenoj strategiji rada, naglašava se da je jedan od ciljeva i jačanje kadrovskih kapaciteta. Nešto slično je moguće pronaći i kod MUP-a Sarajevskog kantona u okviru Generalnog plana Uprave policije za prethodnu godinu, gdje su naznačeni prioriteti i ciljevi djelovanja sektora za pravne, kadrovske, logističke poslove, edukaciju i analitiku.¹⁹ Iako se ne može pristupiti sadržaju dokumenta, Kanton 10 raspolaže Općim smjernicama kadrovske politike

17 Planiranju ljudskih resursa, kao jednom od elemenata HRM-a, posvećena je djelomična pažnja u Strateškom planu aktivnosti Državne agencije za istragu i zaštitu (SIPA) za 2015. – 2017. godinu. Jedan od strateških ciljeva tog dokumenta se odnosi na jačanje organizacione strukture SIPA-e i osiguranje adekvatnog potencijala u ljudskim resursima. Nešto slično posjeduje i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH u Srednjoročnom planu rada te institucije za 2016. – 2018. godinu. Za realizaciju tog plana i njegovih ciljeva, predviđene su kvote zapošljavanja za 2016, 2017. i 2018. godinu. Na zvaničnoj web stranici Granične policije BiH nisu pronađeni dokumenti sličnog sadržaja.

18 „Strateški plan policije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine za period 2013-2018. godina“, decembar 2012. godine, <<https://goo.gl/bjmn45>>.

19 „Generalni plan rada Uprave policije za 2015. godinu Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajeva“, 26. maj 2015. godine, <<https://goo.gl/2GO25R>>.

u tijelima državne službe, a što se odnosi i na kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova.²⁰

LJUDSKI RESURSI I BORBA PROTIV KORUPCIJE

Govoreći u kontekstu upravljanja ljudskim resursima i borbe protiv korupcije, bitno je istaći da policijski službenici kao ovlaštena službena lica u svim policijskim strukturama u BiH imaju obavezu postupati po prijavama ili saznanjima o koruptivnim aktivnostima, bez obzira da li se radi o zaposlenicima institucije ili trećim licima. Osnova za takvo postupanje se nalazi u odredbama krivičnih zakona i zakona o krivičnom postupku u BiH. Na državnom nivou pozitivan primjer predstavljaju AFIV BiH, SIPA BiH i DKPT BiH koje imaju pravilnik za interno prijavljivanje korupcije od strane zaposlenih.²¹

ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE

Kada se govori o zapošljavanju u policijskim institucijama u BiH, potrebno je znati da postoje tri kategorije zaposlenih koji se zapošljavaju putem javnog konkursa. Prvu čine policijski službenici, čiji uvjeti zapošljavanja su regulisani zakonima o policijskim službenicima (državni nivo, FBiH, kantoni i Brčko distrikt BiH) i Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima u Republici Srpskoj. Drugu kategoriju čine državni službenici, koji se upošljavaju prema uvjetima zakona o državnoj službi. Treća kategorija su zaposlenici/namještenici, čije zapošljavanje je regulisano Zakonom o radu u institucijama Bosne i Hercegovine, zakonima o namještenicima i sl. Također, na sve kategorije zaposlenih se odnose i odredbe zakona o radu u BiH. S formalno-pravnog aspekta, sve kategorije zaposlenih u policijskim institucijama u BiH imaju zaštitu od različitih oblika diskriminacije, bez obzira radi li se o samom postupku zaposlenja ili rada u instituciji.

Osim toga, za ove institucije vrijede i odredbe Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, naročito član 20., stav 2., gdje se navodi da ravnopravna zastupljenost spolova postoji kada je jedan od spolova zastupljen najmanje u procentu od 40 % u državnim tijelima. Prema tome, formalno su obezbjeđeni mehanizmi za adekvatnu inkluziju žena u državne institucije. Međutim, podaci prikupljeni za potrebe projekta Centra za sigurnosne studije, pod nazivom „Osnaživanje žena za jaču integraciju u sektor sigurnosti Bosne i Hercegovine kroz javnu promociju uspješnih liderki“, pokazuju da većina institucija policijskog i sigurnosnog sektora ne zadovoljavaju zakon-

---

20 Vidjeti: <<https://goo.gl/KHqr2R>>.

21 U pravilniku/uputstvu je regulisano ko podnosi prijavu i kome, procedure podnošenja prijave, postupanja po podnesenim prijavama, oblici zaštite prijavitelja i sl. Dokumenti su dostupni na zvaničnim web stranicama tih institucija. Slični dokumenti nisu pronađeni na web stranici Granične policije BiH.

ski propisan procentualni minimum, a primjetan je i nesrazmjerno mali broj ženskih osoba na pojedinim radnim mjestima. Tu se, prije svega, misli na poziciju policijskog službenika, dok ženske osobe pretežno imaju status državnog službenika i zaposlenika (namještenika).²²

OPIS POSLOVA, ČINOVANJE, ZAPOSŁJAVANJE I NAPREDOVANJE U POLICIJI

Opisi poslova u policijskim institucijama u BiH su regulisani pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Nije moguće doći do istih pretraživanjem zvaničnih web stranica državnih policijskih agencija, dok je identična situacija uočljiva i kod pojedinih policijskih institucija na nižim nivoima vlasti. Predstavnici policijskih agencija u BiH ističu da takvi dokumenti nose određeni stepen povjerljivosti, odnosno tajnosti, te da su iz tih razloga nedostupni javnosti. Međutim, takvi su stavovi, kao i stanje u praksi neopravdani, jer bi stepen tajnosti trebali imati dokumenti ili informacije koji su bitni sa aspekta operativnog rada. Drugim riječima, tajno bi trebalo biti sve što utiče na mogućnost policijske agencije da prevenira i suzbija sve oblike kriminaliteta koji su joj stavljeni u nadležnost, a ne broj sistematizovanih radnih mjesta i opis poslova unutar svake uspostavljene organizacione jedinice.²³ Također, objavljivanje tih pravilnika, omogućilo bi građanima da utvrde koliko je radnih mjesta predviđeno za konkretnu policijsku instituciju, koliko se otprilike javnih sredstava troši za plate i naknade uposlenih i sl. Sve to bi uticalo na povećanje građanske svijesti, ali i transparentnosti rada policijskih institucija, a što bi se posljedično moglo odraziti i na poboljšanje operativnog rada policije, naprimjer kroz policijski rad u zajednici. Osim toga, objavljivanje takvih pravilnika bi dodatno educiralo građane o zadacima i dužnostima uposlenih u policiji, što bi nesumnjivo olakšalo, poboljšalo i racionaliziralo dvosmjernu komunikaciju.²⁴

Policijski činovi su regulisani u zakonima o policijskim službenicima u BiH (policijske agencije na državnom nivou, FUP, Policija Brčko distrikta BiH i kantonalne uprave

22 Prema prikupljenim zvaničnim podacima za 2016. godinu, u sigurnosnim i policijskim institucijama BiH (kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova; FMUP i Federalna uprava policije; MUP RS; Policija B.D BiH; i Ministarstvo sigurnosti BiH zajedno sa sedam upravnih organizacija) radi ukupno 22006 osoba. Od tog broja, 4515 je žena, odnosno 20, 51 %. Također, od ukupnog broja zaposlenih u navedenim institucijama, 16276 je policijskih službenika (u Ministarstvu sigurnosti BiH, samo tri upravne organizacije raspolažu policijskim službenicima: Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA; Granična policija BiH i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH), dok je 1288 žena u tom statusu. Procentualno gledajući, to iznosi 7,91%.

23 Osim toga, većina građana je upoznata s opštom funkcijom policijskih agencija. Zašto bi bio tajan opis poslova policijskog službenika zaduženog za sigurnost u saobraćaju, ako isti svakodnevno dolazi u kontakt s građanima koji otprilike znaju da su njegove dužnosti kontrola i regulacija u saobraćaju, provjeravanje i utvrđivanje ispravnosti isprava i sl.

24 Naprimjer, građanin, kojem su neopravdano narušena ljudska prava kroz rad policijskih službenika, bi znao kome treba tačno prijaviti takve stvari i u okviru koje organizacione jedinice, a što bi ubrzalo tu proceduru i onemogućilo da ostane „neevidentirana“ ili „neprijemljena“.

policije) i Zakonom o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske. Struktura policijskih činova je gotovo kompatibilna na nivou kantona, Federacije BiH, Brčko distrikta i BiH. Međutim, razlika se ogleda u njihovom broju, tako da na kantonalnom nivou ima 10, dok na nivou BiH, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH ima 11 činova. U Republici Srpskoj, struktura policijskih činova je nešto drugačija i ima ih ukupno 12.²⁵ Kriteriji odabira policijskih službenika su, također, regulisani prethodno navedenim zakonima, te podzakonskim aktima i pravilnicima koji su bazirani na njima. U navedenim zakonima su precizno navedeni uslovi koje osoba mora ispunjavati kako bi zasnovala radni odnos u policijskim institucijama, te postupci i procedure odabira kandidata koji se detaljnije razrađuju pravilnicima.

Generalno gledajući, postoje dva nivoa pristupanja policijskim institucijama u BiH u statusu policijskog službenika, bilo u činu policajca ili mlađeg inspektora. Zapošljavanje novih policijskih službenika se sprovodi putem javnog konkursa. Osoba, koja namjerava aplicirati na javni konkurs, mora zadovoljavati niz uslova, a neki od njih su:

- da je osoba državljanin BiH;
- da je starosne dobi između 18 i 35 godina – kod nekih institucija za policajca osoba mora biti starosne dobi između 18 i 27 godina, dok za mlađeg inspektora od 18 do 35 godina;
- najmanje IV stepen stručne spreme za čin policajca, a najmanje VI stepen stručne spreme za čin mlađeg inspektora;
- da je psihofizički zdrava za obavljanje policijskih poslova i zadataka;
- da protiv osobe nije pokrenut krivični postupak i da nije izrečena pravnosnažna kazna zatvora za krivično djelo; i sl.

Uslovi, koji se tiču minimalnog stepena stručne spreme u zavisnosti od nivoa pristupanja policijskoj agenciji, nisu dovoljno precizni i omogućavaju osobama s različitim strukama da apliciraju na javni konkurs. Takva praksa dugoročno podriva policijsko zanimanje, jer formalno omogućava osobama bez prethodnih policijskih, kriminalističkih ili pravnih znanja zaposlenje u policijskoj instituciji. Osim toga, takva praksa degradira kriminalističke, sigurnosne ili pravne nauke, kao i fakultete usko specijalizirane za njih, stvarajući pogrešan utisak da se policijskim poslom mogu baviti i osobe koje nemaju adekvatnu stručnu edukaciju i kvalifikaciju.

---

25 Policijski činovi na kantonalnom nivou su: policajac, stariji policajac, narednik, stariji narednik, mlađi inspektor, inspektor, viši inspektor, samostalni inspektor, glavni inspektor i generalni inspektor policije (policijski komesar). Na nivou FBiH, Brčko distrikta BiH i BiH, pored ovih činova postoji i glavni generalni inspektor policije. Osoba u tom činu obnaša funkciju direktora policijske agencije, dok je niži čin, generalni inspektor policije, rezervisan za njegovog zamjenika. Policijski činovi u Republici Srpskoj su: mlađi policajac, policajac, viši policajac, samostalni policajac, glavni policajac, mlađi inspektor, inspektor, viši inspektor, samostalni inspektor, glavni inspektor, generalni inspektor policije i glavni generalni inspektor policije.

Odabir kandidata se vrši kroz niz testiranja: test opšteg znanja i pismeni rad; testiranje fizičke sposobnosti; ljekarski pregled; psihološki pregled, uključujući test i razgovor; i drugi test koji policijski organ smatra potrebnim. Često kandidati obavljaju i intervju s članovima komisije za odabir, a koji su zaposlenici policijske institucije koja je i raspisala javni konkurs. Međutim, u javnosti se, pogotovo među osobama koje su prolazile kroz procese odabira, iskristaliziralo mišljenje da upravo intervju predstavlja fazu testiranja u kojoj su nepotizam i diskreciona ovlaštenja najizraženija. Pripadnici policijskih institucija su se složili s tom konstatacijom, uz napomenu da bi tu fazu testiranja trebalo dodatno precizirati u pravilnicima.²⁶ S druge strane, tokom rasprave po tom pitanju, bila su prisutna i mišljenja da intervju služi za procjenu integriteta samih kandidata. Drugim riječima, intervju služi kako bi se spoznao način razmišljanja i stavovi kandidata po određenim pitanjima, a što bi moglo služiti za procjenu kompatibilnosti njegovog profila s policijskom službom. Takva mišljenja su se pravdala stavom da u komisijama za odabir kandidata rade osobe koje su dugogodišnji pripadnici policijskih službi i raspolažu neophodnim iskustvom. Osim intervju, jedan od sagovornika je istakao da problematičan dio testiranja može predstavljati i pisani rad (esej), jer ga pregledavaju profesori srednjih škola, pa članovi komisije za odabir kandidata ne mogu uticati na taj segment ocjenjivanja.

U pogledu napredovanja policijskih službenika, norme, uvjeti i procedure su naznačene u zakonima o policijskim službenicima u BiH i u Zakonu o policiji i unutrašnjim poslovima RS, a pojedini aspekti tog procesa se dodatno razrađuju internim pravilnicima. U razgovoru s predstavnicima policijskih institucija, uočeno je da i tu postoje određeni problemi. Naprimjer, kod napredovanja su bitni bodovi koje policijski službenici pribave tokom procesa stručnog usavršavanja i osposobljavanja putem kurseva ili seminara. Zbog toga se dešavaju situacije da bolje startne pozicije ili prioritet u napredovanju imaju oni koji su najviše prošli takvih obuka i ostvarili najviše bodova, dok policijski službenici, koji su stvarni nosioci operativnih poslova i koji iznose sav teret zadataka i policijske djelatnosti, ostaju zanemareni, što destimulativno djeluje po njih.

NEMA ORGANIZACIONIH JEDINICA ZA UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

Nije poznato da u policijskim institucijama u BiH postoji organizaciona jedinica koja bi se bavila svim ključnim elementima upravljanja ljudskim resursima. Gotovo sve policijske institucije u BiH imaju odsjeke ili odjeljenja za kadrovske poslove ili politiku.

²⁶ U pravilniku o sadržaju, načinu i rasporedu testiranja kandidata u procesu odabira policijskih službenika jedne policijske institucije u BiH, navodi se da je svrha intervju da se stekne objektivna slika o kandidatu, opći dojam o njemu, izgled, urednost i sl. Također, navodi se da se svim kandidatima ne moraju postavljati ista pitanja. Međutim, kako je moguće dobiti objektivnu sliku o kandidatu, ako je cilj steći opći dojam o njemu te ako je predmet vrednovanja, odnosno ocjenjivanja njegova urednost i izgled. Dakle, očito se radi o subjektivnom mišljenju svakog člana komisije za odabir novih policijskih službenika.

Na kantonalnom nivou, uvažavajući dostupne informacije na zvaničnim web stranicama policijskih institucija, takvi odsjeci ili odjeljenja se pretežno nalaze u upravama za administraciju i podršku. Policijske službe u Sarajevskom i Hercegovačko-neretvanskom kantonu predstavljaju i svojevrsni izuzetak, jer, osim u upravama za administraciju, odjeljenja za kadrovske poslove imaju i u okviru policijskih uprava.

FUP, policijska agencija na nivou FBiH, raspolaže Sektorom za administraciju i logističku podršku koji se, između ostalog, bavi i kadrovskim pitanjima. U okviru MUP-a Republike Srpske, postoji Uprava za pravne i kadrovske poslove i, u okviru nje, Odjeljenje za kadrovske poslove. Na osnovu organizacione šeme i opisa poslova organizacionih jedinica u Policiji Brčko distrikta BiH, nije moguće zaključiti da li postoji zasebna organizaciona jedinica koja bi se bavila kadrovskim pitanjima. Međutim, u okviru kabineta Šefa policije postoje viši stručni saradnik i stručni referent za kadrovske poslove.

DKPT BiH raspolaže Sektorom za ljudske resurse, pravne, finansijsko-materijalne poslove i pisarnicu, u okviru kojeg je smješten Odsjek za upravljanje ljudskim resursima. Na zvaničnoj web stranici ove institucije se navodi, da se navedeni sektor, između ostalog, brine i o ljudskim resursima. Dodatne specifikacije za odsjek nisu dostupne, tako da ostaje nepoznato koji su to modaliteti brige o ljudskim resursima. U okviru SIPA-e BiH postoji Sektor za administraciju i unutrašnju podršku, koji prati i analizira stanje kadrova u vezi sa prijemom i prestankom rada zaposlenih, obavlja stručne poslove za potrebe Agencije u dijelu uređenja radno-pravnog statusa zaposlenih, uspostavlja i vodi propisane evidencije, obavlja poslove upravnog rješavanja, priprema akte kojima se reguliraju statusna pitanja zaposlenih te učestvuje u planiranju, organizaciji i koordinaciji obuka zaposlenih u Agenciji.²⁷ U okviru ovog sektora postoji Odsjek za kadrovske poslove, razvoj ljudskih resursa i obuke. Granična policija BiH u svojoj organizaciji ima Upravu za administraciju, koja se sastoji od četiri odsjeka. Jedan od njih je i Odsjek za kadrovske poslove.

PROCEDURE UPRAVLJANJA LJUDSKIM RESURSIMA TREBAJU BITI FER I TRANSPARENTNE

U razgovoru s predstavnicima pojedinih policijskih struktura u BiH, može se zaključiti da bi se određene procedure upravljanja ljudskim resursima trebale realizirati na fer i transparentniji način, odnosno iste se trebaju dodatno razraditi, tj. precizirati, a sve u cilju što efikasnijeg i transparentnijeg rada policijskih institucija.

Za primjer se može uzeti ocjenjivanje kandidata tokom internog unapređenja. Naime, dešavalo se da iste kandidate neadekvatno, odnosno različito ocjenjuju iz godine u godinu, dok su se, također, u nekim situacijama prednosti davale osobama s nižim

²⁷ Vidjeti: <<https://goo.gl/55OAWw>>.

stepenom stručne spreme. Osim toga, dešavale su se i situacije da, prilikom ocjenjivanja rada policijskih službenika, koje se prema važećim zakonima sprovodi najmanje jednom godišnje, u sjedištu policijske institucije gotovo svi imaju najviše ocjene. Na nižim nivoima organizacije su i ocjene policijskih službenika niže.

Međutim, postoje i izuzetno pozitivni primjeri kako se određene procedure upravljanja ljudskim resursima transparentno sprovode. Naprimjer, MUP Zeničko-dobojskog kantona je dozvolilo medijima i zainteresovanim licima da prisustvuju svim fazama testiranja kandidata za odabir novih policijskih službenika.²⁸

OBUKA I STRUČNO USAVRŠAVANJE KADETA I POLICIJSKIH SLUŽBENIKA

Završetkom javnog konkursa, odnosno odabirom kandidata koji su uspješno prošli kroz proces selekcije za prijem novih kadrova, isti se, prema zakonima kojima se uređuje djelovanje policijskih službenika u BiH, upućuju na osnovnu obuku. Na državnom nivou, kandidati za prijem novih policijskih službenika u činu policajca ili mlađeg inspektora stiču status kadeta i prolaze osnovnu obuku koju realizira Agencija za školovanje i stručno usavršavanje kadrova BiH u Mostaru. Nastavni plan i program kadeta se razlikuje u zavisnosti od nivoa pristupanja policijskoj agenciji.

Situacija je gotovo identična u Federaciji BiH, uključujući i kantonalni nivo, s tim što kadeti prolaze osnovnu obuku na Policijskoj akademiji u Sarajevu. Ista pravila važe i za kadete Policije Brčko distrikta BiH, koji osnovnu obuku prolaze u okviru Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova, Policijske akademije u Sarajevu ili organizacionih jedinica zaduženih za školovanje policijskih kadrova u MUP Republike Srpske.

Za obuku kadeta u MUP-u RS-a zadužena je Uprava za policijsku obuku u okviru koje, između ostalog, djeluje i Jedinica za policijsku obuku – Policijska akademija. Prema Zakonu o policiji i unutrašnjim poslovima Republike Srpske, na policijskoj akademiji se školuju kadeti za čin policajca, dok se potrebe ministarstva za visokoobrazovanim kadrom realiziraju u sklopu Visoke škole unutrašnjih poslova.

U pogledu stručnog osposobljavanja i usavršavanja kadrova, policijski službenici u BiH su, prema važećim zakonskim propisima, dužni to činiti tokom svoje profesionalne karijere učešćem na različitim seminarima i kursevima.

28 „Dozvoljen pristup predstavnicima medija testiranju kandidata“, 3. 2. 2016. <<https://goo.gl/heOHCf>>.

PREPORUKE

---

1. Sve policijske institucije bi trebale razviti pravilnike ili uputstva za interno prijavljivanje korupcije po uzoru na Državnu agenciju za istrage i zaštitu i Direkciju za koordinaciju policijskih tijela;
2. Iako postoje zakonske odredbe koje garantiraju inkluziju žena u policijske institucije, uložiti više napora na njihovo stvarno uključivanje, odnosno zapošljavanje. Osim toga, trebalo bi se omogućiti ženskim osobama, ukoliko ispunjavaju uslove, da ih bude više na rukovodećim pozicijama unutar policijske institucije.
3. Sve policijske institucije bi trebale javno objaviti pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta;
4. Zagovarati izmjene odredbi postojećih zakona o policijskim službenicima, tako što bi se preciziralo kojim strukama će se davati prioritet pri odabiru novih policijskih službenika u činu mlađeg inspektora. Prioritet bi se trebao dati osobama sa završenim sigurnosnim, kriminalističkim ili pravnim fakultetima;
5. Intervju, kao jedna od faza odabira novih kandidata za policijske službenike, trebao bi se dodatno precizirati kroz pravilnike. Prijedlog su dva seta pitanja. Prvi set pitanja bi se odnosio na stručnu oblast preko koje bi se ocjenilo znanje kandidata u oblasti krivičnog, krivično procesnog prava, kriminalističkih teorija i praksi. Drugi set pitanja bi imao funkciju ocjenjivanja kandidatovog profila, odnosno kompatibilnosti za policijsku službu;
6. Policijski službenici bi se trebali ravnomjerno slati na dodatnu obuku i usavršavanje, kako bi se izbjegle nepravilnosti prilikom unapređenja; i
7. Izučavati prakse drugih zemalja u pogledu upravljanja ljudskim resursima, kako bi se upoznale najbolje prakse i standardi za uspostavu jedinstvenog sektora/odsjeka za upravljanje ljudskim resursima.

FINANSIJSKO UPRAVLJANJE

POLICIJSKE AGENCIJE U BIH NEMAJU DOVOLJAN BROJ SLUŽBENIKA KOJI RADE NA POSLOVIMA JAVNIH NABAVKI I U TAKVIM JE USLOVIMA, PLANIRANJE I SPROVOĐENJE JAVNIH NABAVKI VEOMA TEŽAK ZADATAK. PROBLEMATIČNO JE PROVOĐENJE INTERNIH FINANSIJSKIH KONTROLA U POLICIJAMA. NALAZI REVIZORA UGLAVNOM POKAZUJU DA SE PROCEDURE JAVNIH NABAVKI U INSTITUCIJAMA POLICIJSKOG SEKTORA NE VRŠE NA NAJEFIKASNIJI NAČIN I/ILI U SKLADU SA ZAKONOM O JAVNIM NABAVKAMA.

VELIKA BUDŽETSKA IZDVAJANJA ZA RAD POLICIJSKIH AGENCIJA

Budžeti policijskih agencija u BiH uglavnom zadovoljavaju operativne potrebe agencije, ali njihov trenutni kadar i infrastruktura nisu kvalitetno riješeni. Svaka policijska agencija se finansira od odgovarajućeg nivoa vlasti, odnosno agencije na državnom nivou se finansiraju iz državnog budžeta, entitetske iz entitetskog, one na kantonalnom nivou iz kantonalnih bužeta, te Policija Brčko distrikta BiH iz budžeta Brčko distrikta BiH.

Ukupna potrošena budžetska sredstva 16 policijskih agencija i 5 institucija blisko povezanih s policijskom djelatnošću u 2015. godini iznosila je 670 miliona KM. U 2016. godini, budžetima različitih nivoa vlasti, za ove agencije su ukupno predviđena sredstva u iznosu od 694,7 miliona KM, što predstavlja ukupno povećanje od oko 3,7%. Za policijske agencije na državnom nivou predviđeno je 164 miliona KM, za Ministarstva unutrašnjih poslova kantona i FMUP 348,5 miliona KM, za MUP Republike Srpske 171 milion KM, i za Policiju Brčko distrikta 11 miliona KM. Izdvajanja u 2015. godini za policijske agencije u Bosni i Hercegovini, u kojima ima približno 23 hiljade uposlenih, iznose 8,04% budžetskih izdvajanja. Primjera radi, Republika Slovenija izdvaja 3,06% od ukupnog budžeta za Ministarstvo unutrašnjih poslova, Republika Crna Gora 3,59%, Republika Hrvatska 3,80%, Republika Srbija 5,71% i Republika Kosovo 6,85%. Prema tim podacima, BiH je država u okruženju koja procentualno izdvaja najviše finansijskih sredstava za policijske agencije.²⁹

Svi budžeti sadrže naredne osnovne elemente: vrstu rashoda i odgovarajući ekonomski kod, izvor finansiranja, izvršenje (ili procjenu izvršenja) budžeta institucije iz predhodne kalendarske godine, budžet institucije za kalendarsku godinu za koju se budžet donosi, te razliku iskazanu u apsolutnoj i relativnoj (index) vrijednosti. U zavisnosti od donosioca budžeta, te institucije, budžeti sadrže i druge elemente. Svi budžeti, te

²⁹ Denis Hadžović, Benjamin Plevljak. 2016. Koliko nas košta javna sigurnost. Sarajevo: Centar za sigurnosne studije.

izvještaji o izvršenju budžeta, se po usvajanju objavljuju u službenim novinama, te su na taj način dostupni javnosti. U cilju veće transparentnosti bilo bi poželjno da svaka policijska agencija objavi svoj budžet na svojoj web stranici.

INTERNA REVIZIJA NIJE USPOSTAVLJENA U SVIM AGENCIJAMA

U Bosni i Hercegovini, interna revizija je regulisana sa četiri zakona: Zakon o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine; Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine; Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru Republike Srpske; i Zakon o reviziji javne uprave i institucija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Navedeni zakoni internu reviziju definišu kao „nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu sa ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja. Interna kontrola podrazumijeva različite mehanizme kojima se osigurava ispravno izvršavanje odluka vezanih za budžetske i ostale politike, posebno u sljedećim oblastima: finansijskog izvještavanja, efikasnih sistema komunikacije između rukovodilaca i njihovog osoblja, računovodstvenih kontrola, kontrola procesa i kontrole javnih nabavki“. Elementi ove definicije usklađeni su sa međunarodnim standardima, međutim problematična je implementacija zakona što se prvobitno ogleda i u samoj uspostavi interne revizije u praksi.

Podzakonski akti definišu kriterije prema kojima se određuje koje institucije trebaju uspostaviti sopstvena odjeljenja (jedinice) interne revizije, te koje institucije uspostavljaju poziciju samostalnog internog revizora ili podliježu pod nadležnost odjeljenje (jedinice) interne revizije druge institucije. Policijske agencije na državnom nivou su dužne uspostaviti sopstvena odjeljenja (jedinice) interne revizije ili podliježu pod nadležnost Ministarstva sigurnosti BiH, entitetske policijske agencije su dužne uspostaviti sopstvena odjeljenja, dok kantonalne policijske agencije podliježu pod nadležnost odjeljenja (jedinice) interne revizije Ministarstva finansija kantona. Centralne harmonizacijske jedinice Ministarstva finansija i trezora BiH i ministarstava finansija entiteta u svojim konsolidovanim godišnjim izvještajima o internoj reviziji naglašavaju da do kraja 2015. godine određene policijske agencije i kantoni nisu upostavili odjeljenja (jedinice) interne revizije.

VANJSKA REVIZIJA SE PROVODI SVAKE GODINE

Vanjsku reviziju svih institucija na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini provode Ured za reviziju institucija BiH, Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske, Ured za reviziju institucija u FBiH i Ured za reviziju javne uprave i institucija

u Brčko distriktu BiH. Njihov rad je definiran sa četiri zakona o reviziji, prema kojima oni na godišnjem nivou izražavaju mišljenje o finansijskom poslovanju institucija.

Finansijska revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima, kako bi se utvrdilo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno pogrešne iskaze. Revizor u svom radu razmatra i interne kontrole koje su relevantne za finansijsko poslovanje. Pored izražavanja mišljenja o finansijskim izvještajima, revizori izražavaju mišljenje i o tome da li su finansijske informacije i transakcije usklađene sa odgovarajućim zakonima i drugim propisima.

Osnovni elementi izvještaja vanjske revizije u BiH su: revizorsko mišljenje; analiza postupanja po ranijim preporukama; zaključak o funkcionisanju internih kontrola; planiranje i izvršenje budžeta; bilans stanja; analiza provedenih javnih nabavki; te komentari institucije na nacrt izvještaja.

DONEŠENI PODZAKONSKI AKTI U CILJU POVEĆANJA TRANSPARENTNOSTI JAVNIH NABAVKI

U Bosni i Hercegovini je Zakonom o javnim nabavkama iz 2004. godine regulisana ova oblast na svim nivoima vlasti, te je 2014. godine, nakon više izmjena i dopuna tog Zakona, donesen novi Zakon. U izvještaju SIGMA-e iz 2015 godine navodi se da je Zakon većinom usklađen sa tada aktualnim EU direktivama o javnim nabavkama,³⁰ gdje je najvažnija neusklađenost vezana za primjenu preferencijalnog tretmana domaćeg. Također, izvještaj naglašava da su institucionalne strukture dobro definisane. Prije stupanja na snagu novog Zakona, otežavajuću okolnost za institucije je predstavljalo vrijeme donošenja odluka u Uredu za razmatranje žalbi zbog velikog broja uložених žalbi. Nova zakonska regulativa je uvela naknade za pokretanje postupka, te je predvidjela otvaranje još dvije ispostave Ureda, u Banjoj Luci i Mostaru. Problematično za ugovorne organe je da se oni, za razliku od ponuđača, ne mogu žaliti na odluke Ureda za razmatranje žalbi.

Napredak u transparentnosti u oblasti javnih nabavki je ostvaren zakonskom odredbom o objavljivanju plana javnih nabavki i osnovnih elemenata ugovora i izmjena ugovora na web stranici institucije, te obavještenja i tenderske dokumentacije na portalu javnih nabavki kojim upravlja Agencija za javne nabavke BiH. U cilju daljnjeg unapređenja u korištenju modernih tehnika i metoda javnih nabavki, u julu 2016. godine Vijeće ministara je usvojilo Pravilnik o uslovima i načinu korištenja e-Aukcije. Prema

³⁰ Directive No. 2004/17/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004, co-ordinating the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors; Directive No. 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on the co-ordination of procedures for the awarding of public works contracts, public supply contracts and public service contracts.

pravilniku predviđeno je da će, postepenim povećanjem do 2020. godine, svi postupci u kojima je objavljeno obavještenje o nabavci i tenderska dokumentacija i gdje je kriterij najniža cijena, morati završiti e-Aukcijom.

Za policijske agencije u Bosni i Hercegovini, jedan od značajnijih problema u oblasti javnih nabavki je to što imaju dvije do tri osobe koje rade na poslovima javnih nabavki. U takvim uslovima, planiranje i sprovođenje javnih nabavki je veoma težak zadatak, što uveliko podriva njihovu sposobnost da implementiraju mehanizme za osiguravanje bolje kvalitete ponude. Iako je zakonom previđena mogućnost da ugovorni organi mogu donijeti odluku da zajednički provode postupak javne nabavke ili osnuju centralni nabavni organ, ta mogućnost je iskorištena samo jednom na državnom nivou, kada je Agencija za policijsku podršku BiH provela zajedničku nabavku IT opreme za više agencija na državnom nivou.

U izvještajima Ureda za reviziju institucija BiH za Agenciju za policijsku podršku BiH (APP BiH), Ministarstvo sigurnosti BiH, GP BiH, DKPT BiH i SIPA-u BiH, revizori su posvetili pažnju pitanjima zajedničkih nabavki gdje se navodi da Agencija za policijsku podršku „još uvijek nije preuzela poslove iz svoje nadležnosti u dijelu provedbe javnih nabavki određene opreme za policijska tijela, shodno Zakonu o Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i o agencijama za podršku policijskoj strukturi BiH i Pravilniku o standardizovanoj opremi i naoružanju policijskih tijela BiH”.³¹ Mjere koje je APP BiH poduzela su izrada Prijedloga odluke o osnivanju centralnog nabavnog organa za potrebe policijskih tijela BiH, te prijedlog Sporazuma o provođenju javnih nabavki za potrebe policijskih tijela koji je dostavila na potpisivanje drugim policijskim agencijama (SIPA BiH, GP BiH, DKPT BiH). Sporazum je potpisala samo DKPT BiH, te revizorski izvještaji preporučuju i drugim institucijama „da preduzmu aktivnosti na provođenju Zakona (...), a vezano za provođenje zajedničkih nabavki za određenu opremu za policijska tijela”.³²

ZAMJERKE INSTITUCIJAMA POLICIJSKOG SEKTORA NA PROCESSE JAVNIH NABAVKI

Godišnji izvještaji ureda za reviziju u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu upućuju zamjerke institucijama policijskog sektora na procese javnih nabavki. Analizom tih izvještaja izvodi se procjena da se u sektoru policije procedure javnih nabavki ne vrše na najefikasniji način i/ili u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Ured za reviziju institucija BiH u izvještajima za policijske agencije na državnom ni-

31 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Agencije za policijsku podršku Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, maj 2016. godine, <<https://goo.gl/7qZ6wL>>.

32 Ibid.

vou posebnu pažnju skreće na određene prakse koje su uočene u ovim agencijama. Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja je u 2015. godini prilikom definisanja tehničkih specifikacija često navodila tačan naziv i model opreme. Iako je ova praksa Zakonom o javnim nabavkama dopuštena kada se predmet nabavke ne može precizno i razumljivo opisati, revizorski izvještaj navodi da to nije bio slučaj.³³ Ured za reviziju institucija BiH je prema Agenciji za školovanje i stručno usavršavanje kadrova izdao preporuku da doslijedno primjenjuje odredbe Zakona od javnim nabavkama, odnosno zadatim uslovima u tenderskoj dokumentaciji, te da se poštuje planirana dinamika provođenja procedura javnih nabavki kako bi se iste završile u planirano vrijeme vodeći računa o ugovorima koji su na snazi i vremenu njihove važnosti.³⁴

Izvještaj o reviziji DKPT-a BiH za 2015. godinu, ukazuje na kontinuiranu zastupljenost istog dobavljača za automobile (AC Quattro Sarajevo sa kojim su prethodnih godina realizovani ugovori sljedećih vrijednosti: 2012. godine 394.400 KM, 2013. godine 1.352.219 KM, 2014. godine 599.500 KM i 2015. godine 1.058.198 KM), što može implicirati da postoji ciljno tržište (skupina koju čine ovlaštene uvoznik i partnerski prodajno-servisni centri u BiH za plasman ugovornih proizvoda marki Volkswagen) što u konačnici može imati negativne posljedice na osnovna načela javnih nabavki u pogledu konkurentnosti i ravnopravnosti ponuđača.³⁵

Ministarstvo sigurnosti BiH, prema revizorskom izvještaju, nije uspostavilo odgovarajući sistem praćenja realizacije, te su u pojedinim slučajevima vršene nabavke roba koje nisu predviđene zaključenim ugovorom. Također, preporučuje se da Ministarstvo izvrši analizu stvarnih potreba prilikom planiranja javnih nabavki.³⁶ Službi za poslove sa strancima BiH (SPS BIH) je preporučeno da se prilikom definisanja tehničkih specifikacija vodi računa o ponudi na tržištu, te da se realizacija nabavki vrši u skladu sa zaključenim ugovorima. Ove preporuke proizilaze iz postupka nabavke IT opreme koja je dva puta pokrenuta, a dostavljena samo jedna ponuda, te nabavke tonera kroz okvirni sporazum za nabavku uredskog i kompjuterskog materijala, no isti nisu bili sastavni dio ugovora.³⁷

U izvještaju za GP BiH, skreće se pažnja na praksu gdje su zaposleni u Odjelu za na-

33 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Agencije za forenzička ispitivanja i vještačenja Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, juni 2016. godine, <<https://goo.gl/TcDuRZ>>.

34 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, juni 2016. godine, <<https://goo.gl/SVG82T>>.

35 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Direkcije za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, maj 2016. godine, <<https://goo.gl/ekckUN>>.

36 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, juli 2016. godine, <<https://goo.gl/x3udfz>>.

37 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Službe za poslove sa strancima Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, juli 2016. godine, <<https://goo.gl/AV1yhF>>.

bavke i logistiku, koji priprema, pokreće i provodi procedure javnih nabavki, istovremeno bili i članovi komisija za javne nabavke, te se preporučuje razdvajanje dužnosti u procedurama javnih nabavki. Također postoji i praksa čestog korištenja procedura sa hitnim i nepredviđenim nabavkama putem direktnih sporazuma, što može biti pokazatelj nedovoljno dobrog planiranja nabavki. Graničnoj policiji BiH se preporučuje da se u potpunosti rukovodi odredbama Zakona o javnim nabavkama, da se procedure javnih nabavki započnu na vrijeme kako bi rokovi koji prethode zaključivanju ugovora bili poštovani, te da se nabavke određenih roba realno planiraju kako bi zaključeni okvirni sporazumi imali svoju dinamiku i odražavali stvarne potrebe za nabavkom.³⁸

Ured za reviziju je naveo da je SIPA u zavisnosti od planirane vrijednosti nabavke i predmeta nabavke, provodila konkurentne zahtjeve, otvorene postupke, postupke predviđene za ugovore na čiju dodjelu se primjenjuje poseban režim (član 8. Zakona o javnim nabavkama BiH) i izuzeća od primjene odredaba Zakona o javnim nabavkama (član 10). U zahtjevu za nabavku koji je sačinila organizaciona jedinica Agencije navedena je vrsta opreme koju je neophodno nabaviti i predloženo da se nabavka pokrene po članu 10. Zakona o javnim nabavkama, u cilju zaštite tajnih podataka, i da se za akt odredi stepen tajnosti „povjerljivo“. Međutim, Ured za reviziju smatra da je razloge za primjenu izuzeća trebalo obrazložiti navođenjem relevantnih propisa (zakona BiH) o posebnim mjerama sigurnosti, te da isti nisu dovoljno obrazloženi. Također Ured smatra da su umjesto argumentovanih obrazloženja, navedene informacije da se radi o specifičnoj opremi i da postoje saznanja o sposobnosti dobavljača da realizuje planiranu specifičnu nabavku, što ne bi trebalo da bude razlog za primjenu izuzeća od zakonskih propisa.³⁹

U revizorskim izvještajima za entitetska ministarstva unutrašnjih poslova, revizori u testiranju uzorka provedenih postupaka javnih nabavki nisu našli nikakve zamjerke (uzorak za MUP Republike Srpske je 11 postupaka, što predstavlja 41% od vrijednosti provedenih javnih nabavki;⁴⁰ uzorak u FMUP je 14 postupaka, što predstavlja 83% od vrijednosti provedenih javnih nabavki⁴¹). U skladu s tim, revizori su iznijeli stav da se u ove dvije policijske agencije upravlja procesima javnih nabavki u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Dalje, izvještaji o reviziji budžeta u kantonima u Federaciji BiH ukazuju da su uočene nepravilnosti u primjeni Zakona o javnim nabavkama u 2015. godini u svim kantonima. U određenim izvještajima se navode i uočene nepravilno-

38 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Granične policije Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, juli 2016. godine, <<https://goo.gl/JVTGjw>>.

39 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Državne agencije za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine za 2015. godinu“, juli 2016. godine, <<https://goo.gl/v0MYkZ>>.

40 „Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske za 2015. godinu“, 8. april 2016. godine, <<https://goo.gl/Xd2Eqk>>.

41 „Izvještaj o finansijskoj reviziji Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova za 2015. godinu“, juni 2016. godine, <<https://goo.gl/FtZ2Qm>>.

sti u provođenju procesa javnih nabavki u kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova, i to u Unsko-sanskom kantonu,⁴² Hercegovačko-neretvanskom kantonu,⁴³ Zeničko-dobojskom kantonu,⁴⁴ Posavskom kantonu,⁴⁵ Zapadnohercegovačkom kantonu,⁴⁶ i Kantonu Sarajevo.⁴⁷

PREPORUKE

---

1. Potrebno je da policijske institucije u sistematizaciji radnih mjesta predvide radno mjesto službenika za javne nabavke (broj službenika za javne nabavke bi se trebao odrediti na osnovu broja zaposlenih i budžeta za javne nabavke ugovornog organa).
2. Potrebno je da reviziju koja se tiče javnih nabavki vrši osoba koja je stručna za javne nabavke, kao i da se svi komentari institucije objavljuju kao integralni dio revizorskog izvještaja. Ovo je praksa koja postoji u određenom broju država članica Evropske Unije.
3. Osigurati veću transparentnost u cijelom postupku javne nabavke putem web stranice koja će se redovno ažurirati.
4. U potpunosti implementirati preporuke tijela finansijske revizije koje će pomoći policijskim agencijama da primijene procedure nabavke u skladu sa zakonom.

---

42 Revizorski izvještaj za USK za 2015. godinu.

43 Revizorski izvještaj za HNK za 2015. godinu.

44 Revizorski izvještaj za ZDK za 2015. godinu.

45 Revizorski izvještaj za PK za 2015. godinu.

46 Revizorski izvještaj za ZHK za 2015. godinu.

47 Revizorski izvještaj za KS za 2015. godinu.

KRIVIČNA ODGOVORNOST

KRIVIČNI POSTUPAK U BOSNI I HERCEGOVINI JE UGLAVNOM PRAVNO ZAOKRUŽEN, ALI JE PROVEDBA ZAKONA SLABA I NEDOSLJEDNA. ISTRAGE I KRIVIČNO GONJENJE U VISOKORANGIRANIM PREDMETIMA JOŠ UVIJEK NISU ZADOVOLJAVAJUĆI. SISTEM ZA ELEKTRONSKU RAZMJENU PODATAKA IZMEĐU POLICIJE I TUŽILAŠTAVA U FEDERACIJI BIH NE FUNKCIONIŠE. TUŽIOCI KAO RAZLOG VELIKOG BROJA NERIJEŠENIH PREDMETA KORUPCIJE SMATRAJU SLAB KVALITET IZVJEŠTAJA O KRIVIČNOM DJELU KOJE PODNOSI POLICIJA.

Krivični zakon BiH u Glavi XIX – Krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti (članovi 217 – 229) – inkriminisao je 12 krivičnih djela. To su djela: primanje poklona i drugih oblika koristi, davanje poklona i drugih oblika koristi, protuzakonito posredovanje, zloupotreba položaja ili ovlašćenja, pronevjera u službi, prevara u službi, posluga u službi, nesavjestan rad u službi, krivotvorenje službene isprave, protivzakonita naplata i isplata, protivzakonito oslobođenje osobe lišene slobode, te protivzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju. Krivična djela korupcije koja počine pripadnici agencija za provedbu zakona procesuiraju se pred nadležnim tužilaštvima i sudovima, u skladu sa odredbama postojećih KZ i ZKP-ova.⁴⁸ Takvi počinioci se i disciplinski tretiraju unutar svojih agencija, odnosno policijski službenici pred disciplinskim komisijama, ukoliko se istragom pri odjeljenjima za unutrašnju kontrolu (jedinice za profesionalne standarde) ustanovi da su ti službenici počinili krivično djelo.

SLABA SARADNJA POLICIJE I TUŽILAŠTVA

Uspješno otkrivanje i procesuiranje krivičnih djela korupcije zavisi, prije svega, od količine informacija i dokaza koje nadležne institucije dobijaju. Potrebno je da u tom pogledu policijske agencije imaju kvalitetnu saradnju sa tužilaštvima, jer je to jedan od ključnih faktora koji doprinosi postizanju uspješnih rezultata rada tužilaštava. Međutim, kao ključni akteri, koji bi u krivičnoj istrazi trebali da djeluju sinhronizovano, policija i tužilac ponekad različito shvaćaju svoje pojedinačne uloge, što dovodi do niza problema u istrazi. Izvještaj EK o napretku BiH za 2016. godinu, pokazuje da sistem za elektronsku razmjenu podataka između registara policije i tužilaštava u Federaciji BiH također ne funkcioniše.

Dalje, problematično je i to što je određenim zakonskim i podzakonskim aktima o radu policijskih agencija, operativno-dežurnom policijskom službeniku dat veliki obim diskrecionog ovlaštenja kod dodjeljivanja predmeta u rad, naročito onih koji zahtijevaju

48 To su: krivični zakoni i zakoni o krivičnom postupku BiH, Federacije BiH, RS i BD.

hitnost u postupanju. Dijagnostička analiza integriteta pravosudnog sektora u BiH i mogućih rizika od nastanka korupcije ili neetičnog ponašanja u pravosuđu iz 2015. godine, ocjenjuje da ovakav način rada može biti podložan zloupotrebama, te se manifestovati kroz neadekvatno definisanje prioriteta u radu prema ozbiljnosti predmeta i obimu štete koju određena djela nanose društvu ili pak odugovlačenju rada na određenim predmetima.⁴⁹ Istovremeno, u analizi se navodi da je u praksi česta pojava da se rokovi za obavještanje tužioca ne poštuju u značajnom broju slučajeva, što je važno kako bi se on u što ranijoj fazi uključio u rad, kao i za dodjelu i formiranje predmeta.⁵⁰

U izvještajima Tužilaštva BiH iz proteklih godina, kao glavni problemi u rasvjetljavanju predmeta, koje tužioci ove institucije imaju u radu, navode se, između ostalog, i loši izvještaji policijskih agencija. S druge strane, tužioci često nailaze na probleme nakon što obavijeste nadležne policijske organe o mjerama i aktivnostima koje treba poduzeti u cilju rasvjetljavanja potencijalnog krivičnog djela. Po pravilu, tužilac naloge o provođenju istrage dostavlja rukovodiocu policijske institucije ili rukovodiocu određenog odjela, koji onda dodjeljuje predmet u rad određenoj ovlaštenoj službenoj osobi. Međutim, zbog problema česte smjene inspektora koji rade na njihovim predmetima, tužioci ističu da ne mogu efikasno voditi istragu, da gube međusobno povjerenje, te se stvara rizik od nedostatka ili curenja informacija.⁵¹ Primjedbe na rad tužilaca, često se mogu čuti i od predstavnika policijskih struktura. Dragan Mektić, aktuelni ministar sigurnosti BiH, u više je navrata kritikovao rad Tužilaštva BiH ističući da „otkako postoji, Tužilaštvo BiH nema nijedne presude kada je riječ o predmetima koji se odnose na korupciju“.⁵² Šta više, navodi Mektić, od 60 i više tužilaca koliko ima ovo Tužilaštvo, zabrinjavajuće je da neki od njih više od godinu dana nisu podigli nijednu optužnicu.

Prema tome, unapređenje institucionalnih odnosa i poboljšanje saradnje između tužilaca i policijskih agencija je pitanje kojem treba posvetiti pažnju u što skorijem periodu. Prebacivanje odgovornosti između ovih aktera koristiće samo već prisutnoj pojava, odnosno, nepostizanju adekvatnih rezultata u borbi protiv korupcije. U Izvještaju Evropske komisije za BiH za 2015. godinu,⁵³ navodi se da policija i sudstvo trebaju imati specijalizovano osoblje za borbu protiv korupcije. Zakon o osnivanju specijalizovanih odjela pri Tužilaštvu i Vrhovnom sudu Federacije BiH za procesuiranje predmeta korupcije i organizovanog kriminala je stupio na snagu u februaru 2015. godine. Međutim, ti organi još uvijek ne postoje, dok su kantoni prestali da procesuiraju predmete korupcije iznad određenog praga, čime je stvoren pravni vakum.

49 Vidjeti: <<https://goo.gl/7kqKhd>>.

50 Ibid.

51 Ibid.

52 „Mektić Tužilaštvu BiH: Nismo ovce“. Mondo. 29. 11. 2016. <<https://goo.gl/t1upPf>>.

53 „Izvještaj za Bosnu i Hercegovinu za 2015. godinu“. Evropska komisija. 10. 11. 2016. <<https://goo.gl/losqfo>>.

NEDOSTATAK STATISTIČKIH PODATAKA O KORUPCIJI

Kada govorimo o procesuiranju krivičnih djela korupcije za policijske službenike, primjeri iz prakse pokazuju da statistički pokazatelji nisu adekvatno mjerilo za ocjenu uspješnosti. Prema postojećim statistikama koje izdaju VSTV i Tužilaštva u BiH, nemoguće je pratiti tok predmeta i vidjeti njegov epilog. Razlog je što takve statistike daju sliku godišnjeg stanja u radu na predmetima, bez podataka o tome kada je predmet zaprimljen u rad, odnosno, koliko dugo je trebalo da se tužilaštvo očituje o pokretanju ili nepokretanju istrage, predlaganju optužnice, koliko je vremena trebalo da sud započne postupak ili donese presudu.

Drugo, iz statistika nije moguće ustanoviti koliko se predmeta vodi protiv javnih službenika visokog ranga uključenih u korupciju, a koliko se radi o tzv. „sitnijim“ predmetima, jer se svi predmeti evidentiraju zajednički. Dakle, ovi podaci nisu od pomoći, jer ne možemo saznati koliko slučajeva je pokrenuto protiv policijskih službenika, nosilaca visokih državnih pozicija ili određenih grupa službenika. I treće, primijećeno je da postoji prilično neujednačen pristup identifikovanju i izvještavanju o krivičnim djelima korupcije koja se vode u tužilaštvima.

KRŠI SE ZAKON O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA

Kada je u pitanju javnost rada tužilaštava, primjeri iz prakse pokazuju da je uskraćivanje podataka ovih institucija prema javnosti veoma često kada su u pitanju određena krivična djela, posebno ona koja se odnose na korupciju ili impliciraju političare kao osumnjičene, pri čemu je prilično teško dobiti pristup adekvatnim informacijama o donesenim odlukama, kao i tome kako su one donesene. Primjer koji je privukao pažnju šire javnosti u BiH je bila tužba Transparency International-a BiH protiv Tužilaštva BiH. U medijskim saopštenjima se navodi da je Tužilaštvo BiH prekršilo Zakon o slobodi pristupa informacijama, jer je odbilo da dostavi dokumentaciju o predmetima vezanim za krivična djela protiv službene dužnosti. Mnogi primjeri od ranije također pokazuju da su tužilaštva vrlo često odbijala da postupaju u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama i Zakonom o Tužilaštvu, u smislu činjenja javno dostupnim traženih dokumenata.

PREPORUKE

---

1. Unaprijediti instrumente i postupke vođenja pravosudnih statistika o predmetima korupcije, kao i drugih teških krivičnih djela, i razmjeni sa policijskim agencijama.

2. Uvesti obavezu da pravosudne institucije objavljuju sve optužnice i presude vezane za korupciju, a posebno one koje se vode protiv policije i zaposlenih u pravosuđu, kao i protiv političara, te nosilaca visokih državnih pozicija. To će povećati transparentnost njihovog rada i biti dobro sredstvo za borbu protiv korupcije.
3. Unaprijediti saradnju između policije i tužilaštava u borbi protiv korupcije i uspostaviti specijalizovano osoblje za borbu protiv korupcije.

POINTPULSE

WESTERNBALKANS PULSE FOR POLICE INTEGRITY AND TRUST

WWW.POINTPULSE.NET

twitter.com/POINTPULSEnet

facebook.com/POINTPULSEnet/